

ВИШНИЈЕ У БЕОГРАДУ - Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија Винке Бераха Ни [REDACTED] ка већа, Вере [REDACTED] и Владимира Дуруза, чланова већа, са за [REDACTED] њежаном [REDACTED] поступку против опт. БУДИМИР ЖЕЉКА, нији је бранилац адв. Драган Тодоровић, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 143 став 1 КЗ СРЈ, у вези члана 22 КЗ СРЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине КТО број 2/2018 од 01.02.2018. године након одржаног главног и јавног претреса дана 16.09.2019. године, донео је једногласно и дана 24.09.2019. године, у присуству заменика тужиоца за ратне злочине Миољуба Виторовића, оптуженог Будимир Жељка и његовог браниоца адв. Драгана Тодоровића, јавно објавио

Оптужени Желько Будимир,

пребивалиштем у мес. [REDACTED] По
занимању механичар машина, завршио средњу школу, запослен са месечним
примањима од око [REDACTED] од којих је двоје
пунолетних и једно малолетно, неосу. [REDACTED] к,

КРИВ ЈЕ

што је:

унутрашњег немеђународног оружаног сукоба на територији Републике Босне и Херцеговине, који се водио у периоду од априла '92. до децембра '95. године, између војске (ВРС) и МУП-а Републике Српске с једне и Армије и МУП-а Босне и Херцеговине са друге стране, кршећи правила међународног права противно члану 3 став 1 тачка А Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године и члана 4 став 1 и 2 тачка А и Г Допунског протокола II уз Женевску конвенцију од 12.

августа 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, заједно са [REDACTED] и [REDACTED] правноснажно осуђеним и за ово исто кривично дело пред Кантоналним судом у Бихаћу пресудом број 01OK00880014K од 22.05.2014. године, на казну затвора у трајању од 13 година и [REDACTED] осуђеним за исто кривично дело пред Кантоналним судом у Бихаћу пресудом број 01OK00743813K од 09.07.2014. године, која је преиначена пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 01 0 K 007438 14KЖ14 од 06.11.2014. године и осуђен на казну затвора у трајању од 9 година, припадницима Војске Републике Српске, извршио:

Повређивање телесног интегритета и пљачку,

тако што су дана 21.11.1992. године, око 23 часа, у насељу Рејзовићи Општина Кључ, оптужени Будимир Жељко у цивилној одећи наоружан пушком званом „пумпарица“ [REDACTED] у војним униформама наоружани аутоматским пушкама, пиштољем и ножем, разбијањем стаклене преграде на улазном степеништу, ушли у кућу [REDACTED] који је том приликом био у кући заједно са својом супругом [REDACTED] и њеном мајком [REDACTED] рујући им турску мајку, физички злостављали [REDACTED] тукући га рукама и ногама по глави и телу, [REDACTED] је и убадао и секао ножем услед чега је [REDACTED] задобио повреде у виду посекотина леве подлактице и леве натколенице, тражећи да им да новац, а кад им је [REDACTED] дао најмање 700 немачких марака које је имао код себе, незадовољни износом тражили још новца, па кад им је Штркоњић Але рекао да има још новца закопаног у башти поред куће, Будимир Жељко и Бајић Предраг га извели из куће, док је Вртунић Младенко остао у кући заједно са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом, након чега је Штркоњић Але ископао и предао 5500 немачких марака Бајић Предрагу, а када су Будимир Жељко и Бајић Предраг отишли испод сијалице која се налази на улазним вратима да преброје новац, Штркоњић Але је искористио прилику и побегао из дворишта, а док је бежао за собом је чуо више хитаца испаљених из аутоматског брзуца, док су Бајић Предраг и Будимир Жељко остали у дворишту куће, а [REDACTED] Младенко уједно са Штркоњић Фатом.

..... злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије.

Па га суд применом наведеног законског прописа и члана 5, 33, 38, 41, 42 и 43 КЗ СРЈ

ОСУЂУЈЕ

на казну затвора у трајању од 2 (две) године.

На основу члана 258 став 4 ЗКП-а оштећени **Ш. [REDACTED]** се за остваривање имовинско-правног захтева упућује на парницу.

На основу члана 264 став 4 ЗКП, оптужени Будимир Жељко ослобађа се од плаћања трошкова кривичног поступка, те исти падају на терет буџетских средстава суда.

Образложење

Оптуђеницом Тужилоца за ратне злочине КТО бр. 2/18 од 01.02.2018. године, оптуженом Будимир Жељку је стављено на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ).

У завршној речи на главном претресу дана 04.07.2019. године, након анализе изведених доказа, заменик тужилоца за ратне злочине је навео да сматра да је током поступка несумњиво утврђено да је оптужени Жељко Будимир извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ) и предложио је да га суд, имајући у виду све олакшавајуће и отежавајуће околности, огласи кривим и осуди на казну затвора у трајању од 10 (десет) година,

Суд је у доказном поступку саслушао оптуженог Будимир Жељка извршио увид у писане доказе и то: замолницу за преузимање кривичног гоњења Босне и Херцеговине, Унско-Санског кантона Кантонални суд у Бихаћу, број 01 0 К 009006 14 Кпс од 26.11.2014. године, у решење Кантоналног суда Бихаћ број 01 0К 009006 14 Кпс од 24.07.2014. године којим се потврђује оптужница Кантоналног тужилаштва УСК Бихаћ број Т01 0 КТРЗ 0016985 13 од 22.07.2014. године, у решење Кантоналног суда Бихаћ број 01 0К 009006 14 Кпс од 02.09.2014. године, у записник о увиђају Основног суда у Кључу број Кри 95/92 од 22.11.1992. године, у записник о вањском прегледу леша од 22.11.1992. године, у записник о ексхумацији и увиђају појединачних гробница на подручју Општине Кључ, Кантоналног суда у Бихаћу, број Кри 30/97 од 09.05.1997. године, у записник о извршеној идентификацији и обдукцији лешева појединачних гробница на подручју Општине Кључ, Кантоналног суда у Бихаћу број Кри 30/97 од 14.05.1997. године, у обдукциони записник за лице [име], „Служба за патологију“, Кантонална болница Бихаћ, Примаријус доктор [име] од 02.06.1997. године, у обдукциони записник за лице Кољић Фату, „Служба за патологију“, Кантонална болница Бихаћ од 02.06.1997. године, у записник о саслушању вештака [име] доктор [име] Кантонално тужилаштво, Унско-Санског кантона Бихаћ, број Т01 0 КТРЗ 0003618 97 од 04.07.2013. године, у фото-документацију: предмет Штрковић Але, идентификација повреда нанесених извршењем кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 преузетог из КЗ СФРЈ, Кантонално Министарство унутрашњих послова Бихаћ број СЛ/10 од 06.10.2010. године, у записник о саслушању вештака [име] доктор [име] Кантонално тужилаштво Унско-Санског кантона Бихаћ, број КТ 166/97-РЗ од 05.10.2010. године, у записник о препознавању особа Управе полиције, Сектор криминалистичке полиције, Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Санског кантона Бихаћ број 05-1/04-5-764/10 од 01.10.2010. године, у фото-документацију предмет: препознавање особа осумњичених да су починили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 преузетог из КЗ СФРЈ, убиства почињена на штету [име] у ноћи 21.11.1992. године у Кључу, Управе полиције, Сектор криминалистичке полиције, Кантонало Министарство

године, у отпусно писмо за пацијента Будимир Жељка Института за кардиологију не болести Војводине Сремска Каменица-Клиника за кардиологију од 20.01.2017. године, у два ЦД-а документације за Будимир Жељка и фотографије кућа М. [REDACTED], у фотокопију здравствене књижице за оптуженог Будимир Жељка, у пресуде Кантоналног суда у Бихаћу број 01 0 К 007438 13 К од 09.07.2014. године и пресуду Врховног суда Федерације БиХ број 01 0 К 007438 14 Кж 14 од 06.11.2014. године, као и пресуду Уставног суда БиХ број АР 374/15 од 10.05.2017. године.

Суд је у доказном поступку испитао сведоке [REDACTED] у,

На основу члана 406 став 1 тачка 1 ЗКП-а суд је у доказном поступку извршио увид у записник о испитивању сведока Штркоњић Шефика сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 01.10.2010. године, јер је исто лице преминуло, записник о испитивању сведока Керановић Џемала сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 13.01.2010. године, због тога што је наведени преминуо, записник о испитивању сведока Кањешкић Шефика сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 13.04.2012. године, из разлога што је болестан, записник о испитивању сведока Хасанбеговић Едхема сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 12.10.2010. године, јер је болестан и стар, а неће ни да сведочи путем видео линка и записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 06.10.2010. године, с обзиром на то да је сведок болестан и стар.

Наиме, чланом 406 став 1 законика о кривичном поступку је прописано да се осим у случајевима посебно прописаним у овом законикау, упознавање са садржином записника о исказима сведока, саопштених или већ осуђених саучесника у кривичном делу, као и записника о налазу и мишљењу вештака, може по одлуци суда обавити сходном применом члана 406 овог законика ако су испитана лица умали, тешкооболела или се не могу пронаћи, или је њихов долазак пред суд немогућ или знатно отежан због старости, болести или других важних разлога. По оцени суда, управо у конкретном случају, а у немогућности да се обезбеди присуство напред наведених лица као сведока у току поступка, оправдано је било прочитати њихове исказе које су дали у својству сведока пред УКП МУП Босне и Херцеговине, сматрајући да је читање исказа на овакав начин у складу са духом ове законске одредбе.

У складу са одредбом Европске конвенције о међусобном пружању правне помоћи у кривичним стварима и чланом 9 Другог додатног протокола уз ову Конвенцију, суд је посредством видео-конференцијске везе испитао сведока-оштећеног [REDACTED] [REDACTED], који се, по позиву овог суда, упућеног замолним путем, преко Министарства правде Босне и Херцеговине (Службе за подршку жртвама и сведоцима) изјаснио да због старости жели да буде испитан као сведок једино на тај начин, затим је путем видео-конференцијске везе са Окружним судом у Требињу испитао сведока Бајић Предрага, с обзиром на то да се налази на издржавању казне у КПЗ Фоча по правноснажној пресуди Кантоналног суда у Бихаћу број 01 0 К 008800 14 К од 22.05.2014. године, Вртунић Младенко је испитан путем видео-конференцијске везе са

Кантоналним судом у Зеници, имајући у виду да се исти налази на издржавању казне на основу правноснажне пресуде Кантоналног суда у Бихаћу број 01 0 K 007438 13 K од 09.07.2014. године у КПЗ Зеница, а [REDACTED] је у својству сведока испитан путем видео-конференцијске везе са Окружним судом у Бихаћу, имајући у виду да је због немогућности доласка у суд, изјавио да жели на овај начин да сведочи.

Испитивање се остварује путем техничке везе током суђења, а сви учесници у поступку могу да, у кривично-процесном смислу остваре ону врсту [REDACTED] никације са сведоком која је иначе могућа када та лица дају исказ док су физички присутна у судници, као што је странкама било у потпуности омогућено постављање питања, с обзиром на то да се ради се о лицима која су из разлога немогућности или отежаног доласка, неспремности или пак лошег здравственог стања и година живота одбили да приступе пред Виши суд у Београду – Одељење за ратне злочине, и прихватили да сведоче путем видео-конференцијске везе, а ради се о исказима сведока, између осталог и сведока-оштећеног Але Штркоњића, који су веома значајни за утврђивање чињеничног стања, тако да су, по оцени суда, задовољени сви критеријуми за прихватање оваквог начина испитивања сведока у конкретним случајевима.

Оптужени Будимир Жељко је у својој одбрани датој на записнику пред судијом за претходни поступак дана 05.07.2013. године као и на главном претресу дана 19.04.2018. године, при којој је остао и током поступка, негирао извршење кривичног дела које му се ставља на терет. Навео је да оштећеног Штркоњић Ала, као ни било кога из његове породице не познаје и није му познато из ког разлога га терети да је извршио кривично дело које му се у овом поступку ставља на терет. Истиче да му [REDACTED] никада није био комшија, јер је његов стан од насеља Рејзовићи удаљен око 1 километар.

Навео је да је критичном приликом, 21.11.1992. године, био на прослави своје породичне славе „Светог Аранђела Михаила“ у кругу породице, у породичној кући свог покојног деде [REDACTED] у месту Саница. Након тога је пешице са својим кумом [REDACTED] отишао у село Завоље, које је од места догађаја у Кључу за који се терети у овом поступку, удаљено око 25 километара, а око 7 километара од његове породичне куће у Саници, са намером да запроси своју девојку, а садашњу супругу. Код девојке је отшао око 20 часова и био све до јутарњих сати, за које време кућу своје девојке није напуштао. У кући су осим његове тадашње девојке били и њен отац, мајка и две тада малолетне сестре. У том периоду, није био војни обвезник, није дужио униформу, нити било какву врсту наоружања. Код деде по мајци, Мире Бокана одлазио је јако ретко, с обзиром на то да је у његовој кући живело више генерација. У војску након завршеног школовања одлази 29. јуна 1991. године и ту борави све до 26. јуна 1992. године и по повратку отвара своју самосталну трговинску радњу отприлике 07. јула 1992. године. Након тога одлази у Купрес на ратиште. На ратишту у Јајцу му је исте године погинуо отац. Након погибије оца, вратио се у команду у Купресу са захтевом да га ослободе војне службе и да би био ближе мајци. Дана 13.10.1992. године раздужио се војне службе и раздужио је лично наоружање, те се враћа као цивилно лице у Кључ, тачније у Саницу која је удаљена 18 километара од Кључа. У Кључу у центру града имао је стан. Није био војни обвезник до 01. децембра 1992. године, када је отишао на

ратиште у команду Бихаћ. Навео је да је у то време имао плаву ређу косу, био је висине 185 цм и да је имао око 100 килограма.

У новембру месецу није било редовно снабдевање струјом, није било редовно воде.

Бајић Предрага познаје још из периода пре рата, виђао га је по граду, а обзиром да се радило о малом месту, сви су се знали. [REDACTED] је познавао из града, из виђења, са њим није имао никакавих контаката.

Након што му је предочен исказ оштећеног [REDACTED] од 24.09.2010. године у делу у коме наводи да је заједно са [REDACTED] дана 21.11.1992. године био у његовој кући, да су га тукли и тражили новац и злато, оптужени Будимир је истакао да је то неистина или потпуна замена идентитета. У то време није имао никакву пушку, а у цивилном оделу није тада био уопште ту. Тада је имао 21 годину.

Даље је навео да му је отац металостругар, токар и да се његова мајка зове Невенка, а не Милена, како то у свом исказу наводи оштећени Штркоњић Але.

Посебно истиче да су његова породица и он у овом временском периоду били доста добро материјално ситуирани, тако да није било потребе да упадају у нечију кућу и узимају новац, а да је против њега у току кривични поступак, сазнао је посредством медија.

Бранилац опт. Будимир Жељка, адвокат Драган Тодоровић, у својој завршној речи наводи да тужилаштво у току поступка није пружио ниједан доказ којим би се поткрепили наводи из оптужнице да је оптужени Будимир Жељко извршио кривично дело које му се ставља на терет. Истиче да током овог поступка оштећени [REDACTED] није препознао оптуженог Будимира Жељка као извршиоца предметног кривичног дела, будући да је још приликом саслушања оштећеног [REDACTED] пред Тужиоцем БиХ, исти указао на фотографију број 4 на којој се налази лице са црном косом, док је описујући опт. Будимира, навео да је ре [REDACTED] која има светлу косу. Нејасно је да ли је оптужени Будимир Жељко критичном приликом био наоружан аутоматском пушком или пушком "пумпароцем", јер су присутне разлике у исказима оштећеног [REDACTED]. Оштећени [REDACTED] првобитно датом исказу пред надлежним органима БиХ није могао да се сети имена окривљеног Будимира, па се касније сетио његовог имена. Затим није знао ни право име мајке опт. Жељка Будимира иако је тврдио да је његову породицу познавао. Такође истиче да пресуде донете у Босни и Херцеговини не могу да се користе као доказ у овом поступку. Оптужени Будимир Жељко није националиста и [REDACTED] од половине припадника његове породице је у мешовитим [REDACTED] ма, има рођаке и Хрвате и Муслимане, те није логично да је учествовао у извршењу кривичног дела које му се у овом поступку ставља на терет. Предлаже да се донесе ослобађајућа пресуда, јер нема доказа да је оптужени Будимир Жељко извршио кривично дело које му се ставља на терет.

У својој завршној речи оптужени Будимир Жељко се у целости придружио завршној речи свог браниоца, истичући да оштећеног [REDACTED] не познаје, да критичном приликом није био са [REDACTED] [REDACTED] кући оштећеног и да самим тим није извршио кривично дело које му се у овом поступку ставља на терет.

Сведок оштећени Штркоњић Але је испитан пред Кантоналним тужилаштвом Унско-Санског кантона БиХ од 14.08.2007. године, затим на записнику о саслушању пред Управом полиције, сектор криминалистичке полиције дан 24.09.2010. године, као и на главном претресу дана 20.06.2018. године.

Навео је да је маја месеца 1992. године српска власт, полиција и војска преузела све надлежности у Кључу и околним местима, а Бошњаци и Хрвати су били гонjeni, протерани и нису имали никаква права. У току рата је и у његовој кући био постављен полицијски пункт, тачније на удаљености од око 100 метара од његове куће. По граду Кључу су тада почела да се дешавају појединачна убиства за које нису пронађени почиониоци. Такође је чуо да су многи припадници Бошњачке националности одвођени у логор Мањача, али он сам је остао у својој кући све до 21.11.1992. године, а своје две ћерке је послао конвојем у Хрватску јер је био уплашен за њихову безбедност. У породичној кући, у месту Рејзовићи, тачније, засеоку Мали Рејзовићи, живео је са супругом [REDACTED] и њеном мајком [REDACTED]. Око 23 сата дана 21.11.1992. године, чули су да се разбијају врата која воде на горњи спрат куће где су се тада све троје налазили и тада су у ходник ушла два младића у цивилу, упалили су светло и ишчупали каблове од телефона.

На записнику од 24.09.2010. године навео је да су ушла два младића, [REDACTED] син [REDACTED] стар око 27 година у маскирној војној униформи Војске РС, који је био ћелав, у рукама је имао велики нож и аутоматску пушку коју је држао обешену о десно раме. Други је био [REDACTED], син [REDACTED] стар око 25 година. Бајић је био у цивилној одећи. У рукама је имао пиштољ, а на рамену је имао обешену аутоматску пушку. Цело време су псовали, глумили, зар сте још ту ј.... вам балијску матер, сада ћемо вас клати“.

На главном претресу од 20.06.2018. године, након што му је оптужени Будимир Жељко предочио исказ из 2007. године, где наводи да су двојица младића били у цивилу, оштећени [REDACTED] води: „то се сматрало на тебе и на Бајића“ (транскрипт аудио записа са главног претреса, стр.31).

Тражили су им новац и злато, у једном тренутку њему прилази Вртунић и задаје му две резне ране [REDACTED] у пределу леве руке, као и једну дубоку убодну рану у пределу зглоба леве руке, а затим му је нанео две резне ране у пределу леве ноге-бутине. За све то време док је он крварио, Вртунић га је тукао и тражио новац. У неком тренутку је један од њих двојице отворио прозор и викнуо трећој особи која је била напољу: "царе уђи, наши су".

На записнику од 24.09.2010. године навео је да је у једном тренутку [REDACTED] отворио прозор спаваће собе и позвао неко лице речима „[REDACTED] улази нашли смо их и ухватили смо их“.

На главном претресу од 20.06.2018. године, на посебно питање оптуженог Будимир Жељка да ли постоји могућност да је речено „Миле уђи наши су“, сведок оштећени наводи „не, не“.

Након извесног времена у кућу је ушао син Будимир Драгана чијег се имена није могао сетити, а по његовој процени у то времен није могао имати [REDACTED] од 20 година, био је веома млад, мршавији и средње висине, у цивилној одећи, а код себе је имао аутоматску пушку.

На записнику од 24.09.2010. године навео је да тада у кућу улази и трећи младић, његов комшија, Будимир Жељко, син токара Драгана и мајке Милене, стар око 24 године и код себе има пушку „пумпарицу“.

Б. [REDACTED] га је почео бесомучно тући, тражећи новац, а његову супругу је узео В. [REDACTED] и силом одвукао у суседну собу. Тукли су га Будимир Жељко и [REDACTED] и то шакама, кундацима и ногама по свим деловима тела тражећи новац и [REDACTED] био је отечен од удараца, као да су га пчеле појеле. Од тих удараца је изгубио свест и пао у ходник. Полили су га водом, и након што је дошао свести наставили су га тући и тражити новац. Из џепа је извукао око 700 немачких марака.

На записнику од 24.09.2010. године навео је да је из џепа извадио 800 немачких марака и дао их Бајићу Предрагу.

Када је узео новац поново је почео да га туче заједно са Будимир Жељком. Тражили су још новца и говорили им да има још новца. Из куће су га извукли [REDACTED] и Будимир. Изашли су у двориште и мотиком је у башти која се налази иза његове куће, ископао 5500 ДМ и предао им.

На главном претресу од 20.06.2018. године, појашњава обраћајући се оптуженом Жељку Будимиру, а везано коме је предао новац, рекао је: „Бајићу, теби, то је све исто, заједно сте“ (транскрипт аудио записа са главног претреса, стр.39).

Даље наводи да је, за све то време [REDACTED] био у кући са његовом супругом и њеном мајком. Када су узели од њега новац, дошли су до улазних врата његове куће, уз степенице, и почели да броје новац. Видећи да су [REDACTED] и Будимир Жељко заокупљени бројањем новца одлучио је да побегне. Бежао је према кући његовог комшије [REDACTED] која је удаљена од његове куће 150-200 метара. Када је био на пола пута чуо је један пуцањ из пиштоља.

На записнику од 24.09.2010. године навео је да је чуо рафалну пуцњаву из аутоматских пушака, која је долазила из правца његове куће.

На главном претресу од 20.06.2018. године, је објаснио да пуцањ који је чуо је био за њим, што је побегао или се чуо у кући, то није могао одредити. Након што му је одбрана предочила да је навео 2010. године да је чуо рафалну пуцњаву из аутоматских пушака, која је долазила из правца његове куће, сведок је навео да је највероватније тај дуги рафал ишао за њим да га убије, а ови други можда су били у кући. За њим је било више метака, а у кући је чуо као пиштољ.

Имао је осећај да [REDACTED] и Будимир пуцају у његовом правцу. Успео је доћи до Петрове куће, али му Петар није отворио врата па је отишао до [REDACTED] који је помагао Муслиманима у том периоду. Миленко је одмах позвао телефоном полицијску станицу. Након 10-так минута код Миленка је дошао полицајац [REDACTED] са полицијским аутомобилом марке „Голф“. Испричао је [REDACTED] шта се десило њему и његовој фамилији. Мисли да је [REDACTED] том приликом рекао и имена нападача.

На главном претресу од 20.06.2018. године, наводи да није смео рећи ко су нападачи.

[REDACTED] га је одвезао у Дом здравља Кључ да му се укаже помоћ, али у полицијско возило га је примио тек након што су [REDACTED] супруга и [REDACTED] ставили два ћебета да му не испрља седиште јер је пуно крварио. У Дом здравља је дошао његов брат [REDACTED] и брат [REDACTED]. До доласка у кућу није знао шта се тачно десило, а када је дошао у кућу је било људи, биле су жене које су опремале његову супругу и њену мајку за ценазу. Касније су му неке од ових жена испричале да је његова супруга погођена пиштољем у пределу главе и то највероватније да су јој пуцали кроз

уста, а да је њена мајка убодена ножем у пределу срца, као и да је била увиђајна екипа.

На записнику од 24.09.2010. год. [REDACTED] да му је [REDACTED] Пекар рекао да је његова супруга [REDACTED] убијена из пиштоља на начин да јој је испуцано кроз уста, а да је Кољић Фата убијена убодом ножа у пределу срца.

На главном претресу од 20.06.2018. године навео је да када је дошао кући тек онда је чуо да су му „жена и пуница убијене“, док је на посебно питање браниоца оптуженог и предочавања исказа од 2007. и 2010. године да наведе која изјава је тачна, навео је да му је [REDACTED] Пекар рекао да је његова супруга [REDACTED] убијена из пиштоља, а њена мајка Кољић Фата убијена ножем и да му је то била прва вест да је чуо да нису живе.

Истог дана су сахрањене у месту Рејзовићи, а обдукција њихових тела је обављена 1996, или 1997. године.

Након овог догађаја, разни људи, међу којима су били и представници Међународног црвеног крста су му помогли да дође прво до Бања Луке где се лечио 10-ак дана, а затим до Загреба где се сreo са својим ћеркама које су живе у Хрватској, у месту Водице. Истиче да се у Хрватској лечио такође 2 месеца, ту он боравио до 1993. године, када су конвојем пребачени у Шведску, где и данас живи.

За Будимир Жељка наводи да га познаје још док је био дечак, а познаје и његове родитеље. Будимир одрастао у кући свог деде Бокан Мира, која је била на удаљености 200-300 метара од његове куће. Ту је провео скоро цело детињство док су му родитељи радили. Објашњава да се са спрата његове куће може видети кров куће Бокан Мира, али се не види цела кућа. Додаје даље да познаје и многе друге чланове породице Будимир Жељка и то како његовог деду, тако и сву осталу фамилију, да му се мајка звала Милена, а да је Будимиров отац радио у предузећу "ШИП", те да су у тој кући живели бројни чланови његове породице. Одлазио је код њих и са дедом оптуженог Будимир Жељка, [REDACTED] пекао ракију. Објашњава да није улазио у кућу, већ је био испред куће где се и пекла ракија. Даље наводи да је у време инкриминисаног догађаја оптужени Будимир Жељко имао између 20 и 22 године. Био је знатно млађи од њега и живео је у граду Кључу, а описујући га физички како је изгледао, наводи да је имао плаву светлу косу „блонд“, да је био нижи од њега растом, али средње висине, мршавији. Већ га је и у пролазу, у друшћу или код деде. Будимир Жељко, [REDACTED] и [REDACTED] су особе које је и раније познавао, а после догађаја од 21.11.1992. године, они му не излазе из главе и њихови ликови и њихов екстремизам.

На главном претресу од 20.06.2018. године, након што је оптужени обраћајући се сведоку оштећеном рекао „ја сам Жељко Будимир“, да ли се ми познајемо, сведок Але Штркоњић је рекао „ја Вас познајем као дечака и као момка и не тако дебела нисам Вас знао, у цивилу си био у мојој кући“ (транскрипт аудио записа са главног претреса, стр. 30).

Након што су му на главном претресу од 20.06.2018. год. [REDACTED] предочене фотографије које се налазе на страни 212 списка предмета, сведок [REDACTED] је показао на трећу фотографију гледано с лева на десно у првом реду, која је означена редним бројем 5 од два реда фотографија, и наводи „да би требало да је то Будимир Жељко“. За Бајића наводи да је на фотографији четвртој по реду,

гледано с лева на десно, у првом реду, а означеном под редним бројем 7. За [REDACTED] наводи да је [REDACTED] фотографији гледано са лева на десно у другом реду, означеној редним бројем 3.

Заменик тужиоца за ратне злочине предочио је оштећеном [REDACTED] у фотодокументацију од [REDACTED] 8. године и то да је када је испитиван у претходном поступку када су му предочаване исте фотографије, указао на фотографију број 4 у доњем реду, друга медија са лева на десно и рекао да се на њој налази оптужени Будимир Жељко, а на главном претресу на тој фотографији каже да не познаје које је лице. На ову примедбу, сведок је одговорио да су му [REDACTED] фотографије које му се предочавају посредством видео линка нејасне, мутне, те је могуће да је раније другачије говорио, када су пред њим директно биле [REDACTED] фотографије које су биле јасније и на којима је могао све детаљно видети. [REDACTED]

Након што му је на главном претресу [REDACTED] 8. године предочена одбрана оптуженог Будимира Жељка у делу у коме је навео да он није био у његовој кући, сведок [REDACTED] навео да је био сто посто у његовој кући.

На главном претресу од 20.06.2018. године, [REDACTED] стране оптуженог Будимира Жељка да ли је имао неке посекотине од ножа по глави, оштећени је изјавио да није имао, али је имао ударе.

Изјавио је да се придржава кривичном гоњењу и да истиче имовинско правни захтев, чију висину није определио.

[REDACTED] је свој исказ дао пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона дана 08.05.2014. године, као и на главном претресу од 08.10.2018. године када му је предочен и исказ који је дао дана 08.07.2014. године у својству сведока пред Кантоналним судом у Бихаћу у предмету број 010K00743813 К против [REDACTED]

Испитан дана 08.05.2014. године, навео је да је био војно ангажован 1991. године, а дана 14.10.1991. године добио је позив од тадашње ЈНА да се јави у резервни састав. Одазвао се позиву и распоређен је у Пету Козарску бригаду, одакле су били војници са подручја Приједора, а он је у тој јединици био возач камиона „110-ка“ и са својом јединицом је био распоређен на подручју Хрватске код Бијелих стијена близу града Кутина. Када су на то подручје дошли плави шлемови и његова војска се повукла из Хрватске, он се вратио у град Кључ, али је ускоро поново мобилисан, у Седамнаесту кључку бригаду Војске Републике Српске, са смештајем у касарни Кула код Мркоњић Града, одакле је његова јединица пребачена у Доњи Вакуф, у реон села Кошћани, и ту био ангажован као возач камиона „110-ке“. За време боравка на положајима, добијали су допуст да иду кући на одмор у трајању од 5 до 7 дана. На одмор су одлазили у униформама, а он је за све то време носио СМБ војну униформу и аутоматску пушку са припадајућим рамом за муницију.

Даље наводи да је у зиму 1992. године, једном приликом, боравио у кафани са [REDACTED] и [REDACTED] и била је ноћ, када су разговарали о томе где би могли пронаћи неки новац, при чему су мислили на

преостало муслиманско становништво у Кључу. Причајући о томе неко је споменуо да би новац требао имати [REDACTED] чија се кућа налази близу главног пута при уласку у град Кључ, у насељу Рејзовићи.

Њих тројица су се тада из кафане запутили према кући Але Штркоњића, [REDACTED] би од њега тражили новац. Били су у војним униформама, а од наоружања он је имао аутоматску пушку. [REDACTED] је такође имао аутоматску пушку и нож, а Жељко Будимир је са собом носио ловачку пушку-пумпарицу. Када су стигли до куће [REDACTED], Жељко Будимир је провалио у кућу и сва тројица су ушли унутра. Када су ушли у ходник у коме је горело светло са сијалице, Але је изашао из собе и ушао у ходник где су стајали. Тражили су му новац, али је он рекао да нема ништа. [REDACTED] је пришао [REDACTED] и секао га ножем по рукама тражећи му новац. Не сећа се да је он лично ударио Штркоњића, али зна да су га ударили [REDACTED] и Жељко Будимир. Све време док су били на спрату куће [REDACTED] у остале просторије улазили су Вртунић и Жељко Будимир, а он је стајао у ходнику. Када је на крају, под притиском, [REDACTED] признао да има неки закопан новац у дворишту. Повео га је у двориште како би му [REDACTED] показао где се налази новац. У кући су остали Будимир и Вртунић. [REDACTED] је испод црепа у башти ископао заковане новчанице, немачке марке, било их је више. Њему је оштећени [REDACTED] гада предао новац, а он је отишао до куће, где је испод светла код улазних врата почео да пребројава новац. Ту прилику је [REDACTED] искористио да побегне. Почео је да бежи у правцу центра града. Он је у том тренутку викнуо Вртунићу и Будимиру да [REDACTED] бежи и кренуо је за њим. Тада је чуо да су у близини [REDACTED] куће испалена два метка, појединачно, при чему наводи да размак између пуцњева није био велики. У том тренутку он није знао шта се дешава у кући, јер је трчао за [REDACTED], међутим, пошто је био под дејством алкохола, није [REDACTED] гне, [REDACTED] је наставио да бежи према центру града, па се вратио до његове куће, када је видео [REDACTED] и Будимира да га чекају преко пута Алине куће на једном брежуљку. Новац од 5.500 немачких марака који је он имао код себе, а који му је дао оштећени Штркоњић, је поделио са Вртунићем и Будимиром и тада су се растали, свако је отишао својој кући. Тек сутрадан је сазнао да се [REDACTED] у кући убијене његова жена и женина мајка, а причало се да је убиство починио Жељко Будимир.

Даље наводи да је [REDACTED] Штркоњића познавао још пре рата, јер је радио са његовим оцем у истој фирми „РОПС“ и зна да је Але добро познавао Вртунић Младенка, јер се његова кућа налази у близини. Познато му је да су и Вртунић и Будимир били припадници Војске Републике Српске, али нису били са њим у истој јединици, при чему напомиње да се са Вртунић Младенком није посебно дружио, јер је Вртунић био доста старији од њега, али су се знали из кафане где би понекад попили пиће. Будимира је познавао пре рата, ишли су у исту Основну школу у Кључу и био је млађи од њега, познато му је да је Жељко Будимир живео са својим родитељима пре рата у једној згради у центру града и истиче да се после овог догађаја у кући Але Штркоњића, више нису дружили међусобно.

На главном претресу дана 08.10.2018. године, сведок Бајић Предраг је променио свој исказ који је дао дана 08.05.2014. године и остао код исказа који је дао у предмету против оптуженог Вртунић Младенка дана 08.07.2014. године. Наводи да се сећа да је једном приликом, у јесен 1992. године седео са

Сада покојним и [REDACTED] у кафићу у Кључу и да су том приликом сви били пијани, па су у таквом стању, не сећа се на чију иницијативу, отишли до куће [REDACTED] да траже новац. То је било око 10-11 часова увече, покуцали су на врата, Але није отворио, па је неко од њих, не сећа се ко, разбио стакло, у вратима је био кључ и ушли су у кућу. [REDACTED] који је у рату погинуо, почео је да малтретира [REDACTED] његову супругу, тражећи им новац. Будући да је Але рекао да има нешто новца, он је са њим изашао испред куће где је испод једног црепа било закопано око 5000 марака, које је Але извадио и дао му. Међутим, [REDACTED] кренули ка кући, оштећени [REDACTED] је почео да бежи, а за њим су потрчали у намери да га стигну он и [REDACTED], док је [REDACTED] остао у кући. У том тренутку су чули два пуцња из куће где је био [REDACTED]. Када је Станчевић изашао из куће, сви заједно су сели у аутомобил и отишли у село Преља, општина Рибник код [REDACTED].

Негирао [REDACTED] је са њима том приликом био [REDACTED] Жељко Будимир наводећи да је у питању грешка и очигледно замена идентитета, јер је присутан био [REDACTED], а Будимир и [REDACTED] личе један на другог, па је вероватно дошло до замене идентитета. Такође, истиче да критичном приликом у кући није био [REDACTED], иако је и он исто осуђен.

Објашњавајући даље зашто је у исказу који је дао 08.05.2014. године пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона, детаљно описао да су критичном приликом осим њега у кући [REDACTED] присутни били и [REDACTED] и Будимир Жељко, сведок [REDACTED] наводи да је могуће да је реч о тренутку када је он склапао споразум о признању кривичног дела са тужилаштвом. Споразум је потписао у присуству адвоката, али након што је споразум потписан, његов адвокат је напустио просторију, а он је још неко време остао сам са замеником тужиоца и тада је тужилац почео да га уцеђује да ће добити 20 година затвора, да ће му пронаћи да је учествовао у још неком кривичном делу и слично, услед којих је он на крају и потписао то што му је дато. Наводи да је тужилац сам диктирао оно што му је дао да потпише, те да се не сећа да је у тој изјави од стране тужилаштва упозорен да давање лажног исказа представља кривично дело за које је запрећена казна затвора од 5 година.

Истиче да у том моменту није био при себи, јер је пио неке лекове због психичких проблема будући да се налазио у притвору.

Истиче да је у том периоду пио али одговорно може да потврди да ни [REDACTED], ни Будимир критичном догађају нису присуствовали.

Када је у питању Жељко Будимир, њега познаје још из школских дана, а појашњавајући зашто би неко заменио Будимира и [REDACTED], наводи да њих двојица личе, а да је Станчевић Миле живео на двадесетак километара од Кључа, тако да га је по његовој претпоставци оштећени [REDACTED] вероватно заменио са Будимиром.

[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] познавао [REDACTED], као и да је [REDACTED] познавао њега.

Сведок Вртункић Миланко испитан на главном претресу од 04.09.2018. године, наводи да је у периоду 1992. године био у својству грађанског лица на служби у ЈНА у Ријечком корпусу, а да су затим прешли у Црну Гору, након чега је он отишао код родитеља у Кључ, а затим на аеродром у Маховљане. На аеродрому је био распоређен и војно ангажован као грађанско

лице на служби у ИНА. [REDACTED] био возач аутобуса. У Кључу је живео у новом насљу, Мали Рејзовићи.

Када се критични [REDACTED] [REDACTED] није био у Кључу. У Кључ је дошао сутрадан, из разлога што те 1992. године није било превоза.

Будимир Жељка познаје из виђења, али се нису дружили, с обзиром на [REDACTED] [REDACTED] у годинама. Не може да се сети да ли се уопште са Будимир Жељком видео током 1992. године. Познато му је да је Будимир Жељко становао у граду Кључу, али не зна тачно где и познато му је да је Будимиров деда [REDACTED] живео близу његове куће у насељу Рејзовићи. Претпоставља да је Будимир Жељко долазио код свог деде. Није [REDACTED] да ли је Будимир Жељко био војно [REDACTED] периоду 1992. године. [REDACTED] обзиром на то да је био [REDACTED] [REDACTED], па такве информације није имао.

[REDACTED] је познавао из виђења али са њим се никада није дружио, а познавао је и његовог оца који је био [REDACTED] аутобуса.

[REDACTED] познаје и његова кућа је од [REDACTED] удаљена око 200 до 300 метара. Познато му је да је био кондуктер у аутобуском предузећу у Кључу, да је његова жена Фатма [REDACTED] [REDACTED] и то је све [REDACTED] [REDACTED]. Напомиње да са њима није ни контактирао, осим што их је поздрављао на улици.

Објашњава да је Штркоњић [REDACTED] изјави навео да је био критичном приликом 1992. године на ћелаво ошишан, да је био у маскарној униформи, наоружан аутоматом и ножем, међутим он никада није био на ћелаво [REDACTED], никада није носио маскарну униформу, нити дужио аутоматску пушку, [REDACTED] грађанско лице на служби [REDACTED] дужио карабин, а после полуаутоматску пушку, нож није носио, али на ћелаво никада није био ошишан.

Сведок Бранковић Петар испитан пред Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине дана 12.04.2013. године, као и на главном претресу од 08.03.2019. године, наводи да је 1992. године живео у Кључу, у насељу Мали Рејзовићи, општина Кључ.

Иначе, Кључ је у то ратно време - новембра месеца 1992. године био полупразан, муслиманско становништво је већим делом напустило град због сукоба са војском, сам град Кључ није имао струју, и током ноћи се мало ко кретао по граду.

Рат који је на подручју општине Кључ започео негде крајем маја 1992. године, затекао га је у кући. Наводи да он лично није био војно ангажован у оперативним јединицама Војске Републике Српске, него је [REDACTED] [REDACTED] имао радну обавезу у својој школи где је радио, због здравствених проблема. У војсци је [REDACTED] [REDACTED] и то крајем 1995. године. Његова кућа налази се у Малим Рејзовићима, а то насеље је како објашњава, било углавном насељено муслиманским живљем. Рејзовићи је мање насеље на улазу у град и у то време знали су углавном све комшије, али је он углавном знао старије комшије.

Прве комшије су му биле [REDACTED] [REDACTED] и други. Наводи да је имао [REDACTED] [REDACTED] и добар однос са свим комшијама Бошњацима, а најбољи однос који може назвати пријатељским имао је са [REDACTED] [REDACTED], а он лично је у њиховој кући становао 4-5 година, док није саградио кућу, а касније му је [REDACTED] [REDACTED] помогао да купи земљиште и направи кућу у његовој близини, па су се због тога често и посећивали. Током 1992. године по његовом сазнању [REDACTED] је живео у својој кући

са супругом [REDACTED] њеном мајком [REDACTED]. С обзиром на ратно стање, Бошњаци, а и његове комшије биле су у страху.

Даље наводи да се сећа да је била јесен 1992. године када је једном приликом боравио код свог комшије [REDACTED] који је том приликом пекао ракију. Сећа се да су поред њега ту били још и комшије [REDACTED] и [REDACTED]. Те вечери се напио, али памти да је својој кући отишао после 21 сат и одмах заспао. Када је ујутру устао, пред кућом је пронашао неки бели чаршав који је био крвав, што га је веома зачуђило. [REDACTED] боље погледао испред своје куће видео је да пред кућом Але Штркоњића стоји један резервни полицајац. Пошто то није далеко, отишао је до полицајца чијег имена не може да се сети, да га пита шта ту ради, а он му је том приликом саопштио да су у Алиној кући убијене [REDACTED] Штркоњић Фатма и њена мајка [REDACTED]. На његово питање где је Але, одговорио му је да не зна и да Але није у кући. Такође полицајац му је рекао да он чека увиђајну екипу. Полицајац му није дозволио да уђе у кућу, да види шта се десило, јер се чекала увиђајна екипа. Потом је отишао до куће у којој је становао [REDACTED] зване „Мока“ да би га питао да ли нешто зна о овом догађају. Познато му је да су се они често посећивали. „Мока“ му је рекао да је те вечери до њега дошао сав крвав Штркоњић Але и да га је он одвезао, у Дом здравља Кључ. Након тог сазнања отишао је до Дома здравља, ушао унутра и у пријемној амбуланти видео Алу како лежи. Видео је да му је рука била замотана, а на његовом лицу се видело да је престрашен и није могао ни да прича. Сећа се да га је [REDACTED] рекао да му је Але на то одговорио да ће преживети. Такође сећа се да га је Але питао за своју супругу и њену мајку, да ли зна како су, међутим он му није рекао, иако је у том тренутку знао да су обе мртве.

После тога је отишао [REDACTED] насеље [REDACTED] да би пронашао Алиног пријатеља [REDACTED], да он дође у болницу и да му каже за смрт жене и женине мајке. Са [REDACTED] је дошао до Дома здравља, а он је отишао на друго место. Поново је после тога дошао до куће [REDACTED], а [REDACTED] већ био у кући свога брата. У [REDACTED] кући у ходнику видео је да су врата отворена од просторије дневног боравка. Ушао је у ту просторију и видео Алину жену Фатму како лежи мртва, са разбијеном главом. На поду је видео један комад темене кости са њене главе, па је закључио да је морала бити убијена неким тупим и тврдим предметом. Одатле је отишао у другу собу где је лежала Кољић Фатима, која је такође била мртва, али на њој није видео никаквих трагова. Након тога сећа се да је договорено [REDACTED] жене сахране на гробљу у Рејзовићима.

Он и друге комшије Бошњаци су однели путем до гробља мртва тела и тамо су их и сахранили. Тога дана касније отишао је да види [REDACTED] који је био у кући свог брата [REDACTED] и који није присуствовао сахрани жене и њене мајке, а када га је питао шта се десило те критичне вечери у његовој кући, Але му је испрнчао да су они легли да спавају, а у неко доба ноћи његову кућу напала су нека лица, провалили су и ушли у кућу, њега су секли ножем, а његову жену исто тако тукли и малтретирали. Такође му је рекао да су од њих тражили новац, затим да су њега извели из куће и да је он откопао неки новац који је раније био закопао у својој башти иза штале, а затим како му је рекао успео је да побегне, док су они бројали новац на степеницама његове куће, окренути према светлу, чега се добро сећа.

Наводи да га је у том тренутку упитао да ли зна ко су извршиоци, на шта му је Але одговорио да зна, али му није рекао имена и презимена. Међутим, био

је упоран и инсистирао да каже ко су нападачи, али је то неко од њих, Але који је био престрављен, рекао му је да је једног виђао код гараже предузећа „Ропс“ које се налази испод њихових кућа, па је закључио по изразу његовог лица да он зна нападача, али не жели да каже ко су, иако је са њим био у веома добрим односима.

Испитан на главном претресу 08.03.2019. године, наводи да му је Але рекао „Перо немој да ти говорим, то су комшије“, а на питање „Па знаш ли их“, Але је рекао „Па неке знам“.

Не може тачно да се сети, али мисли да је Але ту ноћ преспавао код свог брата, а да су се њих двојица поново видели сутрадан, када му је Але рекао да ту не смеју доћи да спава, јер ће нападачи поново доћи и убити га. Предложио му је да преко дана буде ту, а да ноћу долази код њега у његову кућу да спава, и тако је и било. Штркоњић Але је неколико ноћи спавао код њега, међутим иако је сваки пут покушавао да сазна од њега имена нападача, Штркоњић није открио њихова имена, само је говорио да би хтео да оде из куће, јер се бојао да ће га нападачи пронаћи и убити.

Затим је контактирао свог рођака Бранковић Данета из Бања Луке који је радио као резервни старешина у МУП-у Бања Лука, и који је знао Штркоњић Алу јер је долазио код њега када је био подстанар код Штркоњића. Замолио га је да помогне Штркоњићу, на шта је Дане и пристао. Након тога, његов рођак Дане је одвезао Алу у Бања Луку, одатле је, како је касније чуо, Але отишао у треће земље као избеглица. Од тада га није видео. Наводи да га нико није саслушавао у вези са овим критичним догађајем.

Пред њим нико није спомињао имена извршилаца, можда из разлог ашто је Србин, али је потпуно сигуран да је знао нападаче, да их је препознао.

Даље наводи да је познавао добро Бајић Петру и Бајић Ненада, синове Петра Бајића, за које је чуо да су били нападници да су ишли на ратишта, слабији су били зато што су били млађи. Што се тиче Вртунџ Младенка њега је добро познавао, за њега каже да је био добар, али да се рано одао алкохолу.

Што се тиче Будимир Жељка, њега не познаје, не сећа га се, али зна да је његов отац Будимир Драган био токар и зна да је погинуо почетком рата. Будимир Жељко му није био комшија, он је живео у граду.

Сведок Жељко је у свом исказу који је дао пред Управом полиције, Сектор криминалистичке полиције Унско-санског кантона БиХ 08.07.2013. године и на главном претресу дана 11.04.2019. године, навео да су у мају 1992. године ратна дешавања затекла у Кључу. Пошто није могао да се врати у Србију остао је у Кључу, се у тадашњу СЈБ Кључ где су га ангажовали у резервни састав све док се не стекну услови да оде у Србију. Носио је полицијску униформу и пиштољ калибра 7,52 мм које је задужио у Србији. У СЈБ Кључ задужио је полаутоматску пушку и одређено је да ради на пословима и задацима позорника, контроле и регулисања саобраћаја и патролне службе, послове је започео да ради 27.05.1992. године и то је радио све до завршетка рата. Наводи да никада није радио сам, углавном је радио са једним или двојицом колега. Када би послове обављао у позорној служби, онда би радили на позорном реону града Кључа, а свакодневни полицијски посао био је да одржавају јавни ред и мир, да брину о сигурности живота грађана и њихове имовине. Сећа се да је био једанаести месец 1992. године када је требало да

ради у позорној служби у смени од 00 до 08 сати у граду Кључу. Био је код куће када је нешто мало након 23 сата увече дошло полицијско возило, колико се сећа мисли да је тим возилом дошао помоћник командира СЈБ Кључ, [REDACTED] који му је рекао да се спреми и одмах да крене у полицијску станицу на извршење задатка.

[REDACTED] и он отишли су до полицијске станице где их је чекао њихов колега [REDACTED], па су сва тројица отишли у насеље Рејзовићи на излазу из Кључа у правцу Босанског Петровца. У том возилу је сазнао да је [REDACTED] путем телефона назвао дежурну службу и да је пријавио да се у кући [REDACTED] дешавају убиства. Пред кућу [REDACTED] Штркоњића они су дошли негде око 23:15 часова, и из возила су изашли он и његов колега [REDACTED] и трчећи дошли до куће док је [REDACTED] возилом отишао према [REDACTED] нису за [REDACTED] ста. Прилазећи кући приметио је да су унутра упаљена светла и да су широм отворена улазна врата, метална врата, која воде на спрат куће.

Испитан на главином претресу дана 11.04.2019. године, наводи да се не сећа да ли је било осветљења, зна да су имали полицијске лампе које су носили.

Његов колега и он су ушли кроз ходник на спрат куће, где су видели крв по поду. Из ходника су била отворена прва врата са десне стране, где су ушли у једну просторију у којој су видели да су отворена врата спаваће собе. Када су ушли у спаваћу собу на брачном кревету су затекли тело жене за коју је касније сазнао да се зове [REDACTED], тело је било у седећем положају и наслоњено једним делом на ноћни ормарић. Приметио је да није имала део главе, а околу по соби и кревету било је пуно крви и ткива.

Када је то видео утврдио је да је тој жени повреда нанета тупо тврдим предметом што је касније и потврђено јер су у шпајзу пронашли једну велику секиру која је била крвава, и на исто је било доста перја. Излазећи из те просторије отишли су у седећу на којој су врата била затворена, и која просторија се налази у ходнику на спрату улазних врата. Отворили су врата и тамо пронашли једну старију женску особу која је лежала у кревету покривена јорганом, пришли су и видели да је жена мртва. Када су подигли јорган са ње видели су да на кревету и на жени има доста крви, претражили су и друге просторије, али ништа и никога нису пронашли, док су ствари и предмети у тој кући на спрату били испретурани. Након тога изашли су из куће и извршили преглед око куће, али никога нису пронашли. О својим запажањима су обавестили дежурног у СЈБ Кључ који им је рекао да ту остану на обезбеђењу лица места до доласка јединица екипе, а увиђај ће се обавити у јутарњим сатима. Њих двојица су остали испред куће целу ноћ. Познато му је да су на увиђај дошли [REDACTED] и [REDACTED] који је био криминалистички техничар, као и истражни судија [REDACTED] доктор [REDACTED]. По завршетку своје службе сећа се да је отишао у полицијску станицу, и да је у књигу позорника својеручно написао извештај из те службе. Његов колега Танасић и он када је свануло јутро, изашли су у обилазак куће и дворишта иза куће и сећа се да је била једна бетонска стаза која је водила до штале, на којој стази [REDACTED] једну чауру од пиштољске муниције, чини му се да је у питању био калибар 7,65 мм и ту чауру су пронашли у близини наслаганог [REDACTED]. Такође је видео [REDACTED] месту на стази има доста крви, а крви је било и на некој бетонској стази. Што се тиче откривања и хватања и пријављивања извршилаца ових убиства, његов колега и он те вечери више нису имали

никаких других сазнања. Сећа се да су радници криминалистичке полиције СЈБ Кључ водили истрагу, али му није познато до којих резултата су дошли. Наводи да се није укључивао даље у истрагу.

Будимир Жељка не познаје. Објашњава да је Бајић Предраг сина Петра из Кључа, упознао једном приликом, приликом службене евиденције према њему, познато му је да је он на силу својевремено одузео неко путничко моторно возило марке „Асконa“ од извесног човека [REDACTED], а он је ишао на ту интервенцију и сећа се да су од њега [REDACTED] право то возило, касније је сазнао да је [REDACTED] надимак „Парага“, при чему наводи да је ова интервенција била пре почињених убиства. [REDACTED] одмах да јојка [REDACTED] гају из књиге извештаја позорника за дан 21.11.1992. године његов потпис и све што стоји у извештају је он написао и иза тога одговорно стоји.

Сведок [REDACTED] брата [REDACTED], у свом исказу који је дао пред Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине од 01.10.2010. године, навео је да је до 1992. године живео и у Кључу, у насељу Мали Рејзовићи. У Кључу је остао да живи све до 20.02.1995. године. Агресија која је на град Кључ и уопште БиХ извршена од стране војске и полиције СДС-а, затекла га је у кући где је боравио са породицом. Даље наводи да су од 27.05.1992. године од када су припадници српске војске и полиције заузели власт у Кључу, почела малтретирања неспрског становништва, убијања, силовања, прогони, исељавања, паљења и пљачке, а све су то радили припадници војске, полицијских и паравојних формација.

Сећа се добро да је 21.11.1992. године нападнута кућа његовог брата Ала Штркоњића, која се налазила на око 50 метара од његове куће у насељу Мали Рејзовићи. Познато му је да су те ноћи када се напад десио, у кући оштећеног [REDACTED], поред њега биле присутне и његова супруга [REDACTED] и њена мајка [REDACTED]. Наредног јутра срео је свог комшију [REDACTED], са којим је имао договор да му поткује коња, али му је [REDACTED] рекао да то неће радити, јер су у току претходне ноћи убијене супруга и ташта Штркоњић Ала, а да је његов брат Але повређен и да је у болници. Одмах након тога је заједно са Бранковић Петром и Шабић Акифом отишао у болницу у Кључ где се налазио Але Штркоњић. У болници га је затекао у лежећем положају, имао је замотану леву руку и леву ногу, видео је да има повреде по глави, црвенило, плаветнило, а поред тога и неколико расекотина. Тада му је Але испричао да су му кућу напала три човека, да је он успео да побегне, али да не зна шта се десило са његовом супругом и њеном мајком. Мало касније тога дана су превезли [REDACTED] до његове куће. Сећа се да су [REDACTED] саопштили да су му жена и њена мајка убијене, тек када су стигли до његове куће. У том тренутку Але му је рекао у поверењу да су све то урадили њихове комшије и то [REDACTED] син Море, Вртун Младенко, син Богдана и Жељко, унук Море Бокана, али му је истовремено рекао да то никоме не говори, јер би их могло коштати живота. Тог истог дана су сахрањене Алетова супруга Фатма и њена мајка Кољић Фата на гробљу у Великим Рејзовићима. Але није ишао својој кући, него се и даље крио мало код њега, а мало у комшилуку, како га убице не би пронашле и убиле. Познато му је такође, да је [REDACTED] десетак дана након тога отишао у Бања Луку, а касније је отишао у Хрватску и Шведску.

Даље наводи да добро познаје [REDACTED] и [REDACTED] и Будимир Жељка. Са њима у друштву је био и извесни Т [REDACTED] из

Доњег Рибника. За њих све је чуо да су за време боравка у Кључу у овом периоду, нанели пуно зла муслиманском народу, чак су управо њих четворица често долазили и код њега кући из које су га истеривали. У томе су и успели током 1995. године када су га истерали из куће уз претње да ће га убити, да би се затим у његову кућу уселио [REDACTED]. Напомиње да се пет-шест месеци пре него што се [REDACTED] селио у његову кућу, на први спрат куће уселио неки Србин из Купреса чије му име није познато. Када га је тај Тодоровић истерао из куће, он и његова жена су уз помоћ једног Србина отишли у Бања Луку, одакле су затим отишли у Травник, из Травника у Зеницу, па у Немачку. У кључ се вратио по његовом ослобођењу 11.01.1996. године.

Сведок [REDACTED] је у свом исказу који је дао пред Сектором криминалистичке полиције Унеско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине од 13.10.2010. године навео да је за време ратних дешавања у БиХ живео у граду Кључу, у насељу [REDACTED] Рејзовићи. У тој кући је живео и када је извршена агресија на БиХ. Овај [REDACTED] да је од 27.05.1992. године започело са чишћењем терена, а затим су уследила убиства, пљчке, паљевине и прогони неспрског становништва, као и одвођење у логоре. Он није био одведен у логор, али је доживео страшну тортуру и трпео разна друга понижења за време боравка у Кључу у том периоду.

Добро се сећа дана 21.11.2011. године када је у јутрањим сатима изашао у своје двориште и тада га је комшија позвао и рекао му да су претходне ноћи убијене [REDACTED] и њена мајка [REDACTED] у њиховој кући, а да су [REDACTED] нанете повреде ножем и да се налази у Дому здравља у Кључу. Побегло је и тако се спасао да и њега не убију. Том приликом комшија му је рекао да су сигурно они следећи на реду за убиства. Јако се уплашио када је то све чуо. Познато му је да су [REDACTED] сахрањене истог дана на гробљу у Рејзовићима у Кључу. Након повратка кући, његова мајка је свим присутним укућанима испричала како је затекла [REDACTED] тве у њиховој кући. [REDACTED] је била у једној соби на каучу, лежала је на дећима и око ње је свуда било крви, закључила је да је заклана, јер је имала велики пререз на гркљану. [REDACTED] је затекла у спаваћој соби на лежају у полуседећем положају, при чему је истакла да није имала пола главе.

Наводи да му је познато да се [REDACTED] након овог догађаја скривао по селу и да није спавао код куће. [REDACTED] је десетак дана након тога отишао из Кључа за Бања Луку, а онда је отишао у неке треће земље. Познато му је да се после ослобођења Кључа, Але вратио у тај град, али да са њим никада није разговарао о томе шта се десило његовој жени и ташти. Напомиње да су након одласка [REDACTED] из Кључа, Муслимани укључујући и њега самог, који су наставили да живе у Кључу, чули да су та убиства починили [REDACTED] вани [REDACTED] че њихов комшија. [REDACTED] син [REDACTED] Будимир Жељко син Драгана, а унук [REDACTED], такође њиховог комшије. Наводи да не може да се сети од кога су то чули, али управо због таквих сазнања су се крили да их ова лица не би евентуално пронашла наводећи да су они представљали страх и трепет за Муслимане у Кључу.

Сведок [REDACTED] у свом исказу који је дао пред Сектором криминалистичке полиције Унеско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине од 13.04.2012. године навео да је за време ратних дешавања у БиХ живео у Кључу где и данас живи. Почетак рата 27.05.1992. године затекао

га је код куће. Град Кључ био је окупиран од војске РС-а и полиције РС-а. Све до ослобођења Кључа 1995. године те формације су спроводиле тортуру над неспрским становништвом општине Кључ, вршили су убиства, силовања, пљачке и паљења њихове имовине, протеривања са њихових огњишта, па је и он заједно са својом породицом преживео психичко и физичко злостављање од старне припадника војске и полиције РС. Сећа се да је његов комшија, Бајић Петар, иначе, возач аутобуса, два пута у том периоду бацао бомбе на његову кућу, зато што је примао своје комшије да код њега станују, из којих разлога су се ти људи којима је пружио смештај, ускоро и одселили из његове куће. Наводи даље да су се од маја 1992. године до краја те године у његовом ближем комшилуку десила нека убиства. Сећа се и догађаја од 21.11.1992. године у кући његовог комшије [REDACTED].

У вези са нападом на [REDACTED] кућу, наводи да се сећа да је тај напад извршен ноћу, крајем месеца новембра 1992. године, а он је наредног јутра сазнао да су те ноћи у [REDACTED] кући убијене његова жена и њена мајка, а тог следећег дана је и видео [REDACTED] који је био сав у завојима. Учествовао је и у сахрани убијених жена, тако што је копао гробове где су сахрањене. Сећа се да је чуо да су у [REDACTED] кућу том критичном приликом дошли припадници војске РС-а са намером да опљачкају новац и злато, да су [REDACTED] жена и њена мајка том приликом убијене, а [REDACTED] је побегао и тако се спасао. Такође истиче да му је познато да је [REDACTED] након ових убиштава врло кратко, свега десетак дана био још у Кључу, касније је отишао за Бања Луку, а из Бања Луке је [REDACTED] отишао негде у иностранство. Овај догађај је њих Муслимане у Кључу изузетно потресао, јер су сви имали страх да ће тако проћи. Између себе су препричавали кога треба да се чувају, па су констатовали на основу бахатог понашања да су то убиство починиле њихове комшије [REDACTED] звани [REDACTED] син Петра и Вртунџа, коме не може да се сети имена, али зна да је син Богдана Вртунџа, иначе полицајца.

Када је у питању Бајић Предраг, наводи да се управо он крајем лета 1992. године насилно уселио у кућу [REDACTED] која се налази преко пута његове куће. Бајић [REDACTED] је често виђао у друштву са братом, Ненадом и њиховим шураком [REDACTED] из Хрватске, сви су они деловали у [REDACTED] али су у том периоду вршили злодела, пљачкали, а чули су и да су убијали Муслимане и вршили друге врсте терора над њима. Конкретно, за [REDACTED] зна да је био добровољац војске РС, да је ишао на ратиште у Хрватску, да су га у Кључу доживљавали као хероја. Чуо је такође за браћу Предрага и Ненада Бајића да су са својим зетом крали све што се могло украсти. Били су веома насилни, брутални и злостављали су Муслимански народ.

Истиче да је са својом породицом из Кључа отишао 1993. године, јер је њихов живот био у опасности.

[REDACTED] је испитан [REDACTED] Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине дана 12.10.2010. године, наводи да је 1992. године живео у Кључу, да и данас ту живи, има кућу која се налази у близини насеља Мали Рејзовићи.

Сећа се догађаја од новембра месеца 1992. године, када је код њега кући тог јутра дошао комшија [REDACTED] и рекао да је ноћас убијена њихова комшиница [REDACTED] и њена мајка [REDACTED]. Рекао му је и да су нанели повреде ножем [REDACTED] али да је он успео да се спасе и да се

налази у болници. У том тренутку његова супруга отишла је до куће [REDACTED] да види шта се дешава. Задржала се око пола сата, а затим се вратила и рекла да је код [REDACTED] затекла полицију и доктора, из Дома здравља Кључ, да је увиђај био при крају, а да је када се попела на спрат куће, у спаваћој соби видела [REDACTED] која је наводно седела на брачном кревету у седећем положају, није имла пола главе и свуда околу је била крв, док је у малој соби видела [REDACTED] мајку како лежи на каучу и имала је велики прорез на гркљану и око ње је била крв. Тога дана није улазио у кућу [REDACTED] али је учествовао у сахрани ове две жене. На помену је видео и [REDACTED] који је био сав у завојима и слабо се кретао. Познато му је да је десетак дана након овог догађаја [REDACTED] пустио Кључ, отишао за Бања Луку. Том приликом, назвала га је рођака [REDACTED] која је тада живела у [REDACTED] и саопштила му да је [REDACTED] Бања Луци, али да планира да иде у треће земље. Такође га је упозорила да је потребно да се његова породица и он чувају својих комшија и то [REDACTED] Желка, јер јој је Але рекао да су они извршили напад на његову кућу критичне ноћи, да су му убили жену и њену мајку, а њега опљачкали. То шта му је рекла [REDACTED] сведок је рекао само својој жени и више ником, јер је ситуација била таква да никоме није смео да прича.

Када је реч о тројици побројаних комшија, наводи да су за све време окупације они били врло на страни, да су вршили пљачке, убиства. Он није био присутан, нити је видео да некога пљачкају или убијају, али зна да су сви Муслимани који су за време окупације остали у Кључу, страховали од њих.

Кључ је ослобођен 1995. године, од стране Армије БиХ, након чега су се његова супруга и он састали са [REDACTED] који је дошао у Кључ из Шведске где и данас живи, који им је том приликом рекао да су његову супругу и њену мајку убили управо [REDACTED] В- [REDACTED] и [REDACTED] али да он тада то није смео да каже полицији, нити другим комшијама ради његове и њихове сигурности. Такође се сећа да им је [REDACTED] том приликом рекао да ова тројица нису критичне ноћи имали на себи било какве капе ни капуљаче и да их је он добро препознао.

Сведок [REDACTED] је у свом исказу који је дао пред **Сектором криминалистичке полиције Унско-санског кантона МУП-а Републике Босне и Херцеговине дана 06.10.2010. године**, навео да је до августа месеца 1992. године живео у селу Дубочани, општина Кључ, у породичној кући са супругом, сином и снахом. У мају месецу 1992. године њихов град је окупирао српска војска, полиција, као и разне друге јединице, да су њих који су по националности Бошњаци почели да убијају, затварају у логоре и да им пљачкају имовину, те малтретирају на све могуће начине, из којих разлога нису ни били у прилици да остану у својим кућама, па су се груписали у Кључу. У августу исте године преселио у Кључ код пријатеља [REDACTED] оца његове снаје, који је у то време живео у Малим Рејзовићима у Кључу. Објашњава да су све до 10.11.1992. године његова породица и он становали у приземљу Алине куће. Из Алине куће заједно се са својом женом и мајком 10.11.1992. године одселио у насеље Шехиће.

Сећа се да је 22.11.1992. године око 09:00 часова у његову кућу у Шехићима дошао Бранковић Петар из Кључа, који је био комшија Але Штркоњића и кога је добро познавао. У том тренутку био је код свог комшије Грабеж Слободана где су пекли ракију, када је дошла његова жена и саопштила

да је свратио Бранковић Петар и рекао да су прегходне ноћи убијене Штркоњић Фатма и њена мајка, Кољић Фатима. Када је стигао до куће, Петар Бранковић му је описао шта се десило, да су "неки зликовци" и убили те две жене, а да је Але Штркоњић повређен и да се налази у болници. Заједно је тада са Бранковићем отишао код Але Штркоњића у болницу, где су га затекли како седи у амбуланти, на болничком кревету, са обе завијене руке и једном умотаном ногом. Био је сав модар по лицу и телу, из чега се видело да је преживео праву физичку тортуру и велики страх. У међувремену је у болницу дошао и Штркоњић Шефик, Алин брат, са гардеробом за Ала, са којим су заједно помогли да се обуче. Док се облачио, видео је да по целом телу има крвне подливе и маснице. Када се обучео, пешнице су сви кренули ка кући Штркоњић Ала. Неке српске војнике који су били у једном возилу, па су они пристали да их прегледају до његове куће, јер се Але Штркоњић због повреда тешко кретао. Када су дошли до Алине куће, сећа се да су остали да седе у спрату. Како су на спрату куће биле две убијене жене. Сведок Шабић Акиф наводи да он није ишао на спрат, жене су изнете из куће како би их спремили за сахрану.

Такође наводи да се сећа да је Але Штркоњић причајући шта се десило критичном приликом, навео да је он отишао на спрат куће са својом женом како би легли да спавају, а да је њена мајка, Фатима Кољић такође била на спрату куће, само у другој соби. После 23 сата, зликовци су упали у његову кућу, почели све троје да туку, њега су ножем резали и убадали, а затим га тако повређеног извели у двориште и терали да откопа неки закопан новац и да им да. У једном тренутку је он успео да побегне и то док су они бројали паре које им је дао, мада му Але није рекао којој суми новца је реч. У сваком случају, сећа се да му је рекао да зна ко су виновници овог догађаја, није му саопштио њихова имена, али је рекао: "те оне радиле моје прве комшије". Истог дана две жене су сахрањене, а Але Штркоњић је 10 дана након сахране отишао из Кључа у Бања Луку. Са Алом се састајао тих 10 дана до одласка у Бања Луку и Але је тада углавном спавао по насељу Рејзовићи, како би се крио од извршилаца да га не би пронашли и убили.

Чуо је да је највећи број тих убиштава починио Бајић Предраг, кога сведок није лично познавао, али је знао да је био возач аутобуса. Такође је чуо да је заједно са Бајићем убиства и пљачке по Кључу вршио и син Вртунић Богдана, кога такође није лично познавао. Зна само да су и кућа Вртунић Богдана, као и кућа Бајић Петра, биле у близини куће Штркоњић Ала.

Сведок у свом исказу датом на главном претресу дана 11.04.2019. године навео да је у периоду 1992. године био помоћник командира за јавни ред, мир и криминалитет, односно помоћник командира станице у Кључу. Руководио је деловима униформисаних службеника.

Штркоњић Алу лично познаје јер је са њим 2 године радио у истој фирми, а познавао је и његову супругу. Након две године отишао је у полицију. Што се тиче конкретног догађаја о коме је реч у овом поступку, сећа се да је била јесен, да је био дежурни руководни радник. Дежурни колега који је радио у оперативи га је позвао чини му се у касним вечерњим сатима и рекао да проблем у насељу Рејзовићи, да је једна породица нападнута. Када је видео пријаву, он је контактирао са својим колегама дежурну службу, позорнике,

видео је ко шта ради у том моменту и одлучио се да позове двојицу колега у патролу који је већ требало да буду у ноћној смени и отишао је са том двојицом колега заједно на лице места, мисли да је био Ваковић један од њих, а другог се не сећа и он је био трећи.

Када су дошли испред куће Але Штркоњића видели су да је кућа била затворена, не може да се сети да ли је у том моменту било светла или није. Сећа се да су имали велики ручни рефлектор, да су отишли на спрат двојица колега, а он је остао испред куће. Неко од присутних комшија му је рекао да се Але налази у комшилуку. У међувремену су он и његове колеге контактирале и дежурног истражног судију који им је рекао да с обзиром да је ноћ и да нема светла, да они обезбеде само лице места па ће сутрадан доћи да изврше увиђај.

Отишао је у комшиluk где се налазио Штркоњић Але. Сећа се да је био мало слабије обучен, видео је да је имао доста крви по себи, по рукама, ногама. На питање шта се десило, Але му је рекао да му је драго што је дошао, а Милан Томић га је смиривао говорећи му да је ту да му помогне, да ће га ставити у њихово службено возило и одвести га код доктора да му се пружи лекарска помоћ. Але га је послушао, пошто је пуно крварио, неко је донео ћебе, ставио га у полицијски ауто којим су превозили Штркоњића да не би искрварио, да се не би возило оштетило.

У путу га је питао да ли је видео некога, да ли може да препозна ко су починиоци кривичног дела, на шта му је Штркоњић Але рекао колико је могао видети двојица су била, то су од оне будале синови. Закључио је да су то синови од њиховог комшије Бајића, Ненад и Предраг Бајић. Када је одвезао Ала Штркоњића код доктора, више се није упуштао у овај случај и касније наредног дана је извршен увиђај. Сећа се да је Штркоњић том приликом био уплашен, препаднут и повређен.

Познавао је добро стрица Будимир Жељка, а познавао му је и оца који је био токар, док му је мајка радила у општини, била је општински службеник. Радило се о једној доброј породици са којом није било проблема.

Колико се сећа Будимиров деда је живео у Кључу близу куће Ала Штркоњића, нека друга или трећа кућа. Мисли да је Будимир становао у центру града Кључа.

Сведок Б. [име] је у свом исказу на главном претресу дана 24.05.2019. године навела да жели да сведочи иако јој је оптужени Будимир Жељко супруг, након што јој је предочено да је привилегован сведок.

Наводи да је Будимир Жељка знала и пре критичног догађаја. У периоду када је имао радњу упознали су се боље. Након погибије његовог оца, половином октобра 1992. године почели су да се забављају, а половином новембра је почео да долази у њену кућу. Дана 21. новембра 1992. године, и поред тога што му је била слава дошао је код ње кући и тога дана је питао да се уда за њега. Били су присутни њени родитељи, сестре, стриц, стрина и њихова деца. Познато јој је да му је слава 21. новембра и да је прослављао у породичној кући свог деде у кругу породице.

Од њене куће до куће Жељка Будимира има око 5 километара пречицом, а ако се иде око око 7 километара, а Жељко је код ње углавном увек долазио пешке, јер је било ратно стање, није било ни горива ни струје. У том периоду она је имала 16 година. Када год је Жељко Будимир долазио код ње, одлазио би ујутру, у раним јутарњим сатима кући.

Када је пристала да се уда за Будимира, тог 21. новембра 1992. године, након недељу дана 29. новембра он је дошао по њу и одвео је. Венчала се са Будимир Жељком 07. септембра 1993. године.

Описујући Будимир Жељка објашњава да је у том периоду 1992. године био висок, крупан и имао је око 100 килограма, плав, висине око 185 центиметара.

Сведок [REDACTED] је у свом исказу на главном претресу дана 24.05.2019. године навео да је његова рођака Далиборка Будимир супруга Будимир Жељка. Сећа се да је 21.11.1992. године ујутру из Кључа дошао неким војним камионом кући. Негде око 19-20 часова код њих је дошао Будимир Жељко, односно код своје девојке Далиборке која је ту живела. Задржао се ту скоро целу ноћ, скоро негде до пред зору, било је око 4 сата када је отишао. Око пет-шест сати наредног јутра сазнао је од Далиборкине сестре да је Жељко запросио Далиборку. Будимир Жељко је у то време био крупан, имао је око 90 килограма, и до рата је живео у Кључу.

Познато му је да је породица Будимир Жељка имала имање, да су имали кућу коју су саградили његови родитељи, да су имали продавницу и ту су и живели. Такође му је познато да је Жељко радио у тој продавници, јер су често свраћали и одлазили код њих. Породицу Штркоњић Ала није познавао, он је удаљен од Кључа 20 километара и није му познат Штркоњић Але нити било ко из његове породице.

Сведок [REDACTED] је у свом исказу на главном претресу дана 24.05.2019. године навела да јој је Будимир Жељко брат од рођене тетке. Наводи да је Будимир Жељка видела када је дошао из војске 1992. године и да га није видела све до дана сахране његовог оца што је било у септембру месецу 1992. године. Такође видела га је тада и видела га је почетком децембра када се оженио. На његовој слави у новмбру месецу није била, јер се нису тако често посећивали.

У кући њеног деде Мирка Бокана, Жељкови родитељи никада нису живели, живели су у центру града. Такође, истиче да Жељко није често долазио код Мирка Бокана у кућу, често је био у Саници, тамо му је отац имао кућу, практично су сваког викенда одлазили у Саницу, а код њих нису често долазили. Генерално га није често виђала. Не познаје, нити јој ишта значи име Штркоњић Але, као ни Петар Бранковић и нема сазнања да је Штркоњић Але икада долазио код њеног деде у кућу, колико је она тамо живела, за 17 година није јој познато да је лице са тим именом и презименом тамо свраћало. Описујући Будимир Жељка наводи да је имао око 20 килограма мање него што сада има, дакле имао је око 100 килограма, био је крупан, висок, плав. Није имао ни браду ни бркове. Такође истиче да ни Жељкови родитељи нису често код њих долазили, правили су кућу у Саници, и сваки слободан викенд би користили да оду тамо.

За име и презиме Штркоњић Але је чула тек када је покренут овај поступак и пре тога јој то није било познато. Истиче да је Бокан Мирко деда по мајци Жељка Будимира и њега зна и први пут га је видела када је био још дете. Други деда Милош који је живео у Саници је умро, али не може да определи када је умро. Познато јој је да се Жељко оженио 1992. године, када је и довео своју жену Далиборку да их упозна са њом, мисли да је то било почетком децембра 1992. године. Познато јој је да је Далиборка тада била малолетна, а јер

је млађи од ње годину дана пошто је она тада имала 17, Далиборка је имала 16 година, али није јој познато да ли су њени родитељи знали да се удала за Будимир Жељка, с обзиром да она тада није ни боравила у Саници, него је била у Кључу па то не може ни да зна. Наводи да је други Жељков деда – Милош, живео у Саници која је удаљена око 20 километара од Кључа. Истиче да је породица Будимир Жељка имала и стан у граду који је био удаљен три до четири километра од места где је она живела, а када је реч о кући Далиборке Будимир у којој је она у то време боравила, истиче да је само једном била код ње на Завољу, али не зна тачно где се налазила њена кућа, зна само да то није у Кључу, него је близу Санице.

Сведок Мелита Веин додатно објашњава да је 27. маја почетком рата она боравила код Жељкових родитеља у стану у Кључу и то пет - шест дана, што могу да потврде и њене комшије - породица Хасанбеговић, јер су морали да изађу из својих кућа пошто су се ту водиле борбе, па су код Будимира били негде 10-так дана. Тај 27. мај памти и по томе што су истерани из кућа.

Из пресуде Кантоналног суда у Бихаћу, број 01 0 К 007438 13 К од 09.07.2014. године, утврђено је да је Младенко Вртунић оглашен кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези члана 22 Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и осуђен на казну затвора у трајању од 10 (десет) година, у коју казну му је урачунато и време проведено у притвору.

Из пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 01 0 К 007438 14 Кж 14 од 06.11.2014. године, утврђено је да је пресуда Кантоналног суда у Бухаћу, број 01 0 К 007438 13 К од 09.07.2014. године, преиначена само у погледу одлуке о казни, па је оптужени Вртунић Младенко, припадник Војске Републике Српске, због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези члана 22 Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије осуђен на казну затвора у трајању од 9 (девет) година.

Увидом у записник о увиђају Основног суда у Кључу Кри. 95/92 од 22.11.1992. године, утврђено је да је да се у ноћи између 21/22.11.1992. године, у Кључу, у Рејзовићима, догодило убиство Штркоњић Фатиме и Кољић Фате у Кључу у Рејзовићима у кући број 144. Убиство се догодило на горњем спрату куће, власништво Штркоњић Ала. Извршен је спољни преглед оба леша од стране доктора Мацановић Стојана.

Увидом у записник о вањском прегледу леша Основног суда у Кључу од 22.11.1992. године, доктор Мацановић Стојан је описао место и положај лешева, као и повреде тела затечене на лешевима. Тако је код убијене Штркоњић Фатиме доктор Мацановић нашао лацероконтузну рану на глави са десне старне нанесена тупим предметом, која повреда је проузроковала изливање целокупне мождане масе напоље, што је био и основни и главни разлог смрти. Приликом прегледа леша убијене Кољић Фате на лешу је пронађена повреда на врату нанесена оштрим предметом, са пресеченим дисајним и пробавним органима, као и великим крвним судовима, што је изазавало обилно крварење. На леђима са леве стране има контузна рана тупим предметом величине 5х5 са

поломљеним ребрима, а иста таква рана и са десне стране испод лопатице. Рана на врату је по закључку лекара смртоносна.

Из записника о ексхумацији и увиђају појединачних гробница на подручју општине Кључ, Кантоналног суда у Бихаћу, број Кри. 30/97 од 09.05.1997. године, произилази да су на локалитету у мезарју Рејзовићи сахрањена тела 8 Бошњака који су према изјавама очевидаца, током лета 1992. године убијени од старне српских паравојних формација, а ради се између осталог и о Штркоњић Фатми, кћи Осме, рођеној 01.09.1946. године и Кољић Фати, кћи Мумина, рођеној 30.03.1924. године.

Увидом у записник Кантоналног суда у Бихаћу број Кри. 30/97 од 14.05.1997. године о извршеној идентификацији и обдукцији лешева из појединих гробница на подручју општине Кључ, који је сачинила др Мешић Семира, утврђено је да је на локалитету у мезарју Рејзовићи идентификован 1. женски леш Кољић Фата, кћи Мумина, рођена 30.03.1924. године, описане су повреде на лешу и констатовано да је смрт наступила насилно, услед повреде грудног пршљена из испаљеног ватреног оружја и 2. женски леш, Штркоњић Фатме, кћи Осме, рођена 01.09.1946. године, описане су повреде на лешу и констатовано да је смрт насилна и наступила услед повреде главе и лица из испаљеног ватреног оружја.

Из обдукционог записника "Службе за патологију" Кантоналне болнице Бихаћ од 02.06.1997. године је утврђено да је код Штркоњић Фатме смрт насилна, те да је наступила услед повреда главе, виличних костију, горње вилице, нанешене непосредно из испаљеног ватреног оружја. Увидом у обдукциони записник "Службе за патологију" Кантоналне болнице Бихаћ од 02.06.1997. године, за Кољић Фату је утврђено да је смрт исте насилна и наступила је услед повреде грудног дела кичме из испаљеног ватреног оружја.

Увидом у фото документацију Кантоналног Министарства унутрашњих послова Бихаћ од 06.10.2010. године у предмету Штркоњић Але, која се односи на идентификацију повреда нанешених извршењем кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 преузетог из КЗ СФРЈ, утврђено је да су на фотографијама забележене и констатоване повреде које је Штркоњић Але задобио 1992. године у породичној кући.

Увидом у записник о саслушању вештака Ракочевић доктор Мирослава сачињен пред Кантоналним тужилаштвом Унско-Санског кантона Бихаћ број КТ 166/97-РЗ од 05.10.2010. године, утврђено је да је код Штркоњић Але прегледом установљено укупно 5 ожиљака на телу и то у виду три црте на левој подлактици и две црте на левој надколеници. Може се закључити да пошто се ради о претежно цртастим ожиљцима до 20 цм и релативно мале ширине од 1,2 па до највише 8,9 мм настали су највероватније повлачењем оштрим предметом, што значи да ради о резним ранама по кожи леве подлактице и леве натколенице. Највероватније да је оштар предмет био нож. По мишљењу вештака, ради се о лаким телесним повредама.

Када су у питању наводи оштећеног да је задобио више повреда по глави и телу ударцима могуће пиштољем или рукама и ногама, да је од првог ударца пао у бесвесно стање, а касније био сав отечен и у крвним подливима, по

мишљењу вештака ове повреде би се могле квалификовати као тешке телесне повреде.

Увидом у записник о препознавању особа Управе полиције, Унско-Санског кантона Бихаћ, број 05-1/04-5-764/10 од 01.10.2010. године, утврђено је да је Штркоњић Але на записнику пре извршене радње препознавања описао нападаче који су ушли његову кућу критичном приликом, и то тако наводећи да је први био Бајић Предраг, син Петра, био је старости око 25 година, у цивилној одећи, имао је црну косу, дугуљасто лице и већи нос који је био кукаст и танак. Други је био Вртунић Младенко, син Богдана, био је старости око 25 до 28 година, био је у војничкој шареној униформи, био је на ћелаво ошишан. Треће лице је био Будимир Жељко, син Драгана и мајке Милене, старости од око 24 године, био је у цивилној одећи, отац му је био токар, радио је у ДОО „Шуматранспорт“ у Кључу. Жељка је познавао од детињства јер је становао у његовом комшилуку код деде и бабе.

Увидом у фото документацију препознавања особа осумњичених да су починили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 преузетог КЗ СФРЈ на штету Штркоњић Фатме и Кољић Фате, у ноћи 21.11.1992. године у Кључу, Управе полиције, Унско-Санског кантона Бихаћ, број 05-1/04-5-740/10 од 01.10.2010. године у списима предмета, оштећени Штркоњић Але је од десет фотографија које су му продочене, на фотографији под редним бројем 4. препознао Будимир Жељка, сина Драгана, који је критичне вечери у његовој кући имао пушку „пумпарицу“; на фотографији под редним бројем 5. препознао је Бајић Предрага, сина Петра, који је критичне вечери у његовој кући имао у рукама пиштољ; а на фотографији под редним бројем 10. је препознао Вртунић Младенка, сина Богдана, који је критичне вечери у његовој кући имао у рукама велики нож.

Увидом у фото документацију места, објеката и комуникација насеља Мали Рејзовићи, општина Кључ у предмету кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва Треће полицијске управе, Одељења криминалистичке полиције, Унско-Санског кантона број 05-07/07-1-130/13 од 11.03.2013. године, утврђено је да је оштећени Штркоњић Але детаљно на фотографијама између осталих описао себе у којој је спавала Кољић Фата као и собу у којој су спавали он и његова супруга Фатма, затим прозор који је отворио Бајић Предраг и са којег је позвао Будимир Жељка да уђе у кућу, просторију кухиње и дневног боравка у коју је Вртунић Младенко одвео његову супругу Фатму, затим место у ходнику где су га тукли Бајић Предраг и Будимир Жељко, просторију тоалета из које је Бајић Предраг донео воду и полио га ка је изгубио свест, смер из своје куће куда су га на силу одвели Бајић Предраг и Будимир Жељко, као и место из којег је извадио 800 ДМ и дао Бајић Предрагу, затим место где је откопао новац, као и место на улазу где су клечали Бајић Предраг и Будимир Жељко и бројали новац, пут којим је побегао према кући Бранковић Петра, затим кућу где је становао Бајић Предраг, кућу где је становао деда Будимир Жељка у његовом комшилуку, као и кућу Вртунић Младенка.

Из службене белешке која је састављена дана 11.10.2010. године у просторијама Треће полицијске управе Полицијске управе Сански Мост, произилази да је овлашћено службено лице извршило преглед архиве у ПС Кључ која се односи на период 1992-1995. године, и рада тадашње СЈБ Кључ, па

је пронађена оригинална свеска „Дневник годађаја од 19.03.1992. године“, који се водио код дежурне службе у тадашњој СЈБ Кључ, а у којем се под редним бројем 630 од 21.11.1992. године, налази уписано да је истог дана грађанин Самарџија Миленко пријавио убиство Штркоњић Фатме и Кољић Фате, а да је Ђаковић Љубомир из тадашње криминалистичке службе био задужен да води истрагу.

Увидом у податке СЈБ Кључ од 23.11.1992. године, достављене Центру служби безбедности Бања Лука – ССЈБ, за тежа кривична дела по НН извршиоцу која су се догодила на њиховом подручју од 01.01. до 21.11.1992. године, произилази између осталих да је дана 21.11.1992. године око 22:30 часова, од стране два лица, од којих је једно било униформисано извршено убиство Штркоњић Фатме из Кључа тупим предметом у пределу главе и Кољић Фате из Кључа хладним оружјем, као и да је увиђај извршио дежурни истражни судија са екипом СЈБ Кључ у присуству војне полиције.

Суд налази да подаци, обавештења, СЈБ Кључ достављени Центру служби безбедности Бања Лука, су подаци који се прикупљају неформално и не могу имати доказну вредност и на њима се не може заснивати судска одлука.

Увидом у евиденцију кривичних дела од 01.01.1992. године, утврђено је да је под редним бројем 132. уписано да је Самарџија Миленко пријавио да су НН лица 21.11.1992. године, око 23 сата, ушла у кућу Але Штркоњића у Рејзовићима и убили жену и мајку, а њега уболи ножем на више места.

Увидом у записник о изласку на лице места у насељу Мали Рејзовићи, општина Кључ, Управа полиције, Сектор криминалистичке полиције, Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Сански кантон, број 05-07/03-6-462/13 од 11.03.2013. године, утврђено је да је у питању локалитет у насељу Мали Рејзовићи, шири изглед локалитета и констатација да сведок Штркоњић Але показује како саму кућу где су критичном приликом убијене његова супруга и њена мајка, описујући начин на који се то десило и указујући на места у кући где се то десило, тако и остале просторије у кући где су виновници њега малтретирали наведеног дана, као и спољашњост око куће, у делу према штали, одакле је испод црепа откопао новац и дао га Будимир Жељку и Бајић Предрагу, показао је место на степеницама куће где су њих двојица, испод сијалице бројали новац, затим указао на пут којим је он побегао када му се за то указала прилика као и куће где су живели деда Будимир Жељка, затим куће у којима су становали Вртунић Младенко и Бајић Предраг, а такође је показао и на кућу Петра Бранковића до које је успео да побегне критичном приликом.

Увидом у Извод из матичне књиге умрлих за Будимир Драгана, Кантона УСК Општина Кључ, матични уред Саница, број 02-13-3-349/14 од 22.04.2014. године, утврђено је да је Будимир Драган рођен 24.03.1947. године преминуо дана 27.09.1992. године.

Увидом у Извод из матичне књиге рођених за Будимир Невенку, Кантон Унско-Сански, Општина Кључ, матични уред Кључ, број 02-13-1-1391/14 од 15.04.2014. године, утврђено је да је Будимир Невенка, девојачко презиме Бокан,

од оца Мирка и мајке Ане, рођена 03.10.1948. године у месту Мајкићи, општина Кључ.

Увидом у записник о изласку на лице места утврђивања места живљења Бокан Мире, деде осумњиченог Будимир Жељка, Управе полиције, Сектор криминалистичке полиције, Одељење за ратне злочине Кантоналног Министарства унутрашњих послова Унско-Санског кантона број 05-07/03-6-284/14 од 03.04.2014. године и фотодокументацију у прилогу од 09.04.2014. године, утврђено је да је сведок Але Штркоњић детаљно описао и показао на место где се налазила њгова кућа у насељу Мали Рејзовићи, као и на место где је била кућа Мире Бокана, деде опт. Будимир Жељка, у улици Мајског отпора агресору, која је раније носила назив улица "Маршала Тита" и која се налази око 150 до 200 метара од раскрснице са магистралног пута М-5 са десне стране пута.

Увидом у извод из ЦИПС-а о ранијим адресама за Бокан Мира, Бокан Ану, Будимир Драгана, Будимир Невенку и Будимир Жељка, утврђено је да им је 1992. године пребивалиште било у Кључу, улица "Маршала Тита".

Из решења Јавног фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Стручне службе фонда, Филијала Приједор број 9308175987 од 23.10.1997. године, произилази да је Будимир (Драган) Жељку са местом становања у Приједору, утврђен посебан стаж у двоструком трајању време проведено у својству припадника ВРС, односно МУП РС за време непосредне ратне опасности и ратног стања од 23.04.1992. године до 13.10.1992. године, што износи 0 година, 11 месеци и 12 дана, од 01.12.1992. године до 25.02.1996. године, што износи 6 година, 5 месеци и 20 дана, што укупно износи 7 година, 5 месеци и 2 дана.

Увидом у пресуду Кантоналног суда у Бихаћу, 01 0 К 008800 14 К од 22.05.2014. године, правноснажну дана 07.07.2014. године, утврђено је да је Бајић Предраг, на основу споразума о признању кривице закљученог са Кантоналним тужилаштвом у Бихаћу, оглашен кривим да је у својству припадника Војске Републике Српске, извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 у вези са чланом 22 преузетог КЗ СФРЈ, учињеног између осталог и на штету Штркоњић Фатме, Кољић Фате и Штркоњић Але и осуђен на казну затвора у трајању од 13 (тринаест) година у коју му је урачунато и време проведено у притвору.

Увидом у извод из казнене евиденције за Будимир Жељка Кантоналног Министарства унутрашњих послова Унско-Санског кантона, треће полицијске управе, Полицијске станице Кључ, број 05-07/07-3-1-1-04-3-38/13 од 11.07.2013. године произилази је да је Будимир (Драгана) Жељко осуђиван пресудом Врховног суда Сарајево Кж – 67/01 од 18.06.2001. године због учињеног кривичног дела убиства из члана 171 став 2 тачка 4 КЗ БиХ, на казну затвора у трајању од 20 (двадесет) година.

Из извештаја из казнене евиденције МУП РС, ПУ Кикинда од 22.02.2019. године, утврђено је да оптужени Будимир Жељко није осуђиван.

Увидом у решење Општинског секретаријата за привреду, буџет и јавне фондове Општине Кључ од 29.04.1992. године, утврђено је да Будимир Жељко из Кључа привремено престаје са обављањем самосталне трговачке делатности у Саници са даном 15.04.1992. године па до даљњег, ради служења у резервном саставу милиције.

Увидом у уверење Министарства одбране, одсек Приједор, од 22.04.1996. године, утврђено је да је Будимир Жељко, син Драгана, рођен 20.07.1971. године регулисао војну обавезу, те да је учествовао у рату у оквиру СЈБ Кључ од 23.04.1992.-20.06.1992. године, у ВП Купрес од 20.06.1992. – 13.10.1992. године, затим од 01.12.1992. – 23.11.1995. године и у СЈБ Бања Лука од 24.11.1995. – 25.02.1995. године.

Увидом у решење о привременом ослобађању од војне обавезе од 13.10.1992. године, утврђено је да је Будимир Жељко из В.П. 7529/8 Купрес, од стране команданта пуковника Витомира Грујића ослобођен од војне обавезе и дат на располагање војном одсеку Кључ, услед смрти оца, како би био распоређен у другу јединицу и био ближе мајци.

Увидом у фотокопију здравствене књижице војног обвезника и потомца војне школе-академије Будимир Жељка рођеног 20.07.1971. године, утврђено је да је датум ступања у ЈНА 29.06.1990. године.

Увидом у пресуду Кантоналног суда у Бихаћу К 8/00 од 24.10.2000. године која је преиначена у погледу правне квалификације и одлуке о казни пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине Кж 67/10 од 18.06.2001. године, утврђено је да су Будимир Жељко и Шкондрић Душко оглашени кривим због извршења кривичног дела из члана 36 став 2 тачка 6а КЗ РБиХ и осуђени на казну затвора у трајању од по 20 (двездесет) година.

Увидом у увјерење Административне службе општине Градишка, Одељења за борацко-инвалидску заштиту број 07-835-1-100/13 од 19.03.2013. године, утврђено је да је Бајић Петра Предраг ангажован у статусу борца у оружаним снагама Републике Српске у ВП 7286 Кључ од 08.09.1992. године до 01.06.1995. године.

Кривично дело које је предмет овог поступка, извршено је пре двадесет и седам година, сведоци су често и по неколико пута испитивани у току свих ових година, те је немогуће очекивати да о појединостима догађаја, њиховој хронологији, чињеницама које су претходиле том догађају, исказују на потпуно сагласан начин. Протек времена од догађаја јасно доводи до немогућности да се исприча иста прича са истим детаљима, што значи да се могу заборавити или помешати неки детаљи самог догађаја, посебно они детаљи који ни по чему нису карактеристични да би их сведоци памтили толико дуги временски период, али што не значи да је услед тога нужно обеснажено њихово сведочење о главним и одлучним чињеницама, те да не говоре истину, а ситне неподударности, цео исказ чинити непоузданим. Суд је стога посветио посебну пажњу анализи исказа сведока, не дозволивши да се уколико се појави сумња у веродостојност и поузданост исказа сведока, то тумачи на штету оптуженог Будимир Жељка. У конкретном случају неопходно је имати у виду и чињеницу

да постоји само један непосредни очевидац догађаја, сведок оштећени Але Штркоњић, који може да се изјасни о истом (осим оптуженог Будимир Жељка и сада осуђених Вртунић Младенка и Бајић Предрага), а који сведок је у својим исказима о одлучним и битним чињеницама које се односе на лица која су извршила предметно кривично дело, време, место и начин извршења кривичног дела, говорио доследно, због чега ситне неподударности у његовим исказима због протеча времена и неких детаља који нису карактеристични, не доводе у сумњу његов исказ нити су га у том делу који се односи на битне и одлучне чињенице могле учинити непоузданим и неуверљивим.

Наиме, ценећи исказе сведока, те на основу утиска који су они непосредно оставили на суд, могу се уочити разлике у исказима између појединих сведока, као и разлике и противуречности у исказима које је исти сведок дао пред Тужилаштвом у претходним поступку и на главном претресу, па је суд у неколико случајева приликом испитивања сведока покушао да предочавањем исказа једног сведока другоме, као и одбрану окривљеног, па и предочавањем њихових сопствених исказа, који су дати у различитим интервалима, отклони одређене противуречности у њиховим исказима, али ови покушаји углавном нису уродили плодом, очигледно као резултат великог протеча времена, те је суд закључио да евентуално суочења и поновна испитивања сведока не би утицала на доношење другачијег закључка у односу на утврђивање релевантних чињеница.

Анализом и оценом свих изведених доказа, како појединачно, тако и у вези са осталим изведеним доказима, као и наводима одбране оптуженог, суд је на основу начела слободног судијског уверења у оцени доказа о чињеницама, сходно одредбама члана 16 и 419 ЗКП-а, нашао да је оптужени Будимир Жељко извршио описане радње, у време, на месту и на начин како је то наведено у изреци ове пресуде.

Да је оптужени ~~Будимир Жељко~~ заједно са сада осуђенима ~~Будимир Жељко~~ и ~~Будимир Жељко~~ припадницима Војске Републике Српске, био у кући ~~Штркоњић~~ и извршио радње ближе описане у изреци пресуде (повређивање телесног интегритета и пљачку), суд је утврдио оценом следећих изведених доказа:

Оптужени Будимир Жељко у својој одбрани негира извршење кривичног дела. Наводи да оштећеног Штркоњић Алу не познаје, да критичном приликом није насилно ушао у његову кућу заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком, него је у ноћи када се десио инксимринисан догађај био код своје тадашње девојке, сада супруге, којом приликом ју је и запресио.

Оцењујући наводе одбране оптуженог Будимир Жељка, суд овакву одбрану није прихватио јер је демантована уверљивим и јасним исказима и то пре свега сведока – оштећеног Штркоњић Ала.

Наиме, из исказа сведока-оштећеног Штркоњић Ала јасно произилази да је критичном приликом, дана 21.11.1992. године око 23 сата, у насељу Мали Рејзовићи, општина Кључ, био у кући са својом супругом Штркоњић Фатимом и њеном мајком Кољић Фатом. Само што су легли да спавају, чули су јако лупање на улазна метална врата, чули су да се разбијају врата која воде на спрат куће и

тада су у кућу ушла прво два наоружана младића (која је препознао, и установио да се ради о Бајић Предрагу и Вртунић Младенку, јер су му били комшије). Вртунић Младенко је имао нож, а Бајић Предраг пиштољ који је држао усмерен према његовој жени. Тражили су новац и злато, цело време су псовали турску мајку и тукли га. Вртунић Младенко му је задао две резне ране ножем у пределу леве руке и леве ноге. Један од њих је разбио прозор од собе и повикао „царе уђи наши су“, односно „Циле уђи наши су“. Ушао је син Будимир Драгана, чијег се имена није могао сетити, био је веома млад, по његовој процени око 20 година. Приметио је да је наоружан пушком. Вртунић Младенко је насилно одвео његову супругу у другу собу. Он остаје у ходнику где га туку Будимир Жељко и Бајић Предраг и то шакама, кундацима и ногама по свим деловима тела и главе и тражен новац и злато. Био је отечен од удараца као да су га пчеле појеле. Један од њих му је задао јак ударац па је изгубио и свест. Поливали су га водом и дошао је свести. Наставили су тражити новац и злато и из џепа је извукао око 700 ДМ. Наставили су да га туку и тражили још новца. Из куће су га извели Будимир Жељко и Бајић Предраг. Ишли су у двориште и дао им је 5.500 ДМ, које су биле закопане у башти поред куће. Док су Будимир Жељко и Бајић Предраг бројали новац, успео је да побегне. На удаљености од око 70 метара од куће је зачуо рафалну паљбу, више хитаца испалих из аутоматског оружја.

Суд је закључио да у исказима сведока оштећеног Штркоњић Ала нема недоследности у битним стварима у погледу онога шта му се десило и у погледу деловања самог оптуженог Будимир Жељка и сада осуђених Бајић Предрага и Вртунић Младенка.

Суд је оцењујући исказ сведока оштећеног Штркоњић Ала прихватио као убедљив, доследан и истинит јер је резултат стварног и непосредног доживљаја и познавања свих актера догађаја. Током поступка оштећени Штркоњић Але је био доследан у својим наводима да су га тукли, псовали турску мајку и опљачкали оптужени Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртунић Младенко описујући место где су га тукли и узели новац, начин на који је дело извршено, као и изглед оптуженог Будимир Жељка, Бајић Предрага и Вртунић Младенка.

Исказ оштећеног Штркоњић Ала у погледу идентитета починилаца овог кривичног дела је јасан и недвосмислен. Оштећени Штркоњић Але познаје оптуженог Будимир Жељка, познаје његовог деду Бокан Мира који му је комшија, мајку и оца, за кога наводи да је токар и да је радио у „ШИП-у“, а која чињеница и није била спорна.

Суд је имао у виду да је оштећени Штркоњић Але и поред чињенице да је био изричит да познаје лица која су насилно ушла у његову кућу, вршио и препознавање путем фотографија дана 01.10.2010. године, где је између 10 показаних фотографија препознао нападаче Будимир Жељка, Бајић Предрага и Вртунић Младенка.

Суд ће се посебно осврнути на радњу препознавања које је оштећени Штркоњић Але извршио у просторијама полиције Унско-Санског кантона БиХ дана 01.10.2010. године, а затим и на главном претресу 20.06.2018. године и на

разлике у његовим исказима у погледу тога ко се налази на предоченим фотографијама.

Суд констатује да је моћ опажања и интерпретирања физичких особина код појединих људи различита, те да независно од тога да ли је особа могла тачно да интерпретира физичке особине одређене особе, исту може препознати са сигурношћу.

Наиме, из садржаја записника од 01.10.2010. године, произилази да је оштећени Але Штркоњић претходно описао сва три лица која су учествовала у извршењу кривичног дела уз констатацију да је оптуженог Будимир Жељка и пре учињеног кривичног дела лично познавао. Оштећени Штркоњић Але је приликом вршења препознавања и идентификације особа осумњичених да су починиле кривично дело ратни злочин против цивилног становништва на штету Штркоњић Фатме и Кољић Фате у ноћи 21.11.1992. године у Кључу, у показаном низу од 10 фотографија, међу којима је била и фотографија оптуженог Будимир Жељка означена бројем 4, са сигурношћу указао на фотографију оптуженог Будимир Жељка као лица које је било критичном приликом у његовој кући и предузело напред описане радње. Са сигурношћу је указао и на фотографију број 5 на којој се налази Бајић Предраг, као и на фотографију број 10 на којој је Вртунић Младенко.

На главном претресу дана 20.06.2018. године када је испитан путем видео конференцијске везе са Кантоналним судом у Бихаћу дана 20.06.2018. године, оштећени Штркоњић Але је описао оптуженог Будимир Жељка, наводећи да је плав, блонд, између плавог и блонд, да је висине до 180 цм и тежине до 70 килограма. Када су му показане исте ове фотографије није препознао оптуженог Будимир Жељка, као ни лица која су критичном приликом била у његовој кући и предузела напред описане радње.

С тим у вези суд је нарочито имао у виду да оштећени Але Штркоњић у време када је испитан на главном претресу дана 20.06.2018. године, је имао 76 година, да се његово испитивање одвијало посредством видеоконференцијске везе, а да је оштећени том приликом тврдио да су му фотографије нејасне, мутне и да слабије види с обзиром на своје године, међутим слике које су му показане у просторији полиције 01.10.2010. године, биле су тада јасније и могло се детаљније видети, а самим тим и препознати актери догађаја.

Теза одбране да је немогуће да оштећени Штркоњић Але на фотографији број 4 препозна оптуженог Будимир Жељка, када на тој фотографији има црну косу, а оштећени је описао Будимир Жељка са плавом блонд косом, је неприхватљива. Наиме, на црно белој фотографији на којој је оптужени Будимир Жељко означен са бројем 4 у спису предмета, евидентно је да је коса тамна, црна, а на којој га је оштећени Штркоњић Але са сигурношћу препознао, несумњиво указује да га је упамтио и препознао по лику и да је очигледно оптуженог Будимир Жељка виђао и познавао од раније. Чињеница је и да је деда оптуженог Будимир Жељка, Бокан Миро комшија оштећеног Штркоњић Ала, да је оптужени Будимир Жељко долазио код свог деде, да га је виђао, да како каже познаје га од детета, те самим тим за суд је ирелевантна чињеница да је оптужени Будимир Жељко станао у стану, у граду Кључу.

Да је критичном приликом у кући Але Штркоњића био оптужени Будимир Жељко, заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком, потврђују својим посредним сазнањима и сведоци Штркоњић Шефик, Керановић Џемал и Хасанбеговић Едхем.

Наиме, сведок Штркоњић Шефик је био изричит у тврдњи да му је његов брат Штркоњић Але, у поверењу рекао да су му кућу напала три човека, и то Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртунић Младенко, али да никоме не говори јер би их могло коштати живота. Када је видео Ала у болници, имао је замотану леву руку и леву ногу, видео је да има повреде по глави, а поред тога и неколико расекотина.

Сведок Керановић Џемал је тврдио да је након одласка оштећеног Ала Штркоњића чуо да су критичном приликом злочин починили оптужени Будимир Жељко, Бајић Предраг и Вртунић Младенко, да је Але повређен, а његова супруга и ташта убијене. Због тога су се крлили да их ова лица не би пронашла, а она су представљала страх и трепет за Муслимане. Са Алом никада није разговарао о томе шта се десило његовој жени и ташти.

Сведок Хасанбеговић Едхем је тврдио да је наредног јутра сазнао шта се критичном приликом догодило. Када је Штркоњић Але отишао из Кључа у Бања Луку, позвала га је рођака Хасанбеговић Ениса, која је живела у Бања Луци и која је видела Штркоњића, упозорила га је да је потребно да се његова породица и он чувају својих комшија и то Будимир Жељка, Бајић Предрага и Вртунић Младенка, јер јој је Але Штркоњић саопштио да су они извршили напад на његову кућу критичне ноћи, да су га опљачкали, а његову жену и њену мајку убили.

Суд је напред наведене делове исказа сведока прихватио као јасне, уверљиве и које са исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала чине једну логичну целину.

Суд је ценио исказ сведока Бранковић Петра у делу у коме је навео да критичном приликом када је видео Ала у болници, да је био претрашен, да је имао завијену руку, да му је на питање да ли зна ко су извршиоци, рекао да зна, али му није рекао њихова имена, претпоставља из разлога што је Србин, те исказ сведока Шабић Акифа у делу у коме је навео да му је оштећени Штркоњић Але рекао да зна ко су виновници овог догађаја, није му саопштио њихова имена, али му је рекао да су то урадиле његове прве комшије, те је суд овакве сагласне исказе прихватио као уверљиве, логичне и истините.

Наводи сведока-оштећеног Штркоњић Ала потврђени су у одлучним деловима исказом сведока Бајић Предрага када је испитан пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона дана 08.05.2014. године, из ког дела исказа произилази да је са оптуженим Будимир Жељком и Вртунић Младенком отишао до куће Штркоњић Ала. Вртунић Младенко и он су били обучени у војне униформе, имали су аутоматску пушку, а Вртунић Младенко и нож. Будимир Жељко је са собом носио ловачку пушку „пумпарицу“. У кућу су ушла сва тројица. Када су ушли у ходник у коме је горело светло са сијалице, Але је изашао из собе, тражили су новац од Ала, а он је говорио да нема. Тада му је пришао Вртунић Младенко и резао га ножем по рукама тражећи новац. Док су тражили од Ала новац, Алу су ударили Будимир

Жељко и Вртунић Младенко. Када је Але измучен рекао да има закопан новац у башти, повео је Алу из куће. Але је ископао новац и предао му новац у износу од 5500 ДМ. Новац је бројао испред улазних врата од куће, где је горело светло. Але је то искористио и почео да бежи. Потрчао је за Алом, али је он побегао у правцу центра града. Чуо је да су у кући испаљена два метка.

Суд је ценио исказ сведока Бајић Предрага дат на записнику пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона дана 08.05.2014. године, и у овом делу исказ прихватио као јасан, уверљив, истинит и сагласан у битним деловима са исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала.

Суд је ценио исказ сведока Бајић Предрага у делу у коме је навео да је сам повео у двориште Штркоњић Ала да би му показао где се налази новац, а да су Вртунић Младенко и Будимир Жељко остали у кући, те у делу у којем је навео да је Будимир Жељко остао у кући Штркоњић Ала, исказ није прихватио налазећи да је неуверљив, непоуздан и демантован исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала који је на јасан, детаљан и веродостојан начин тврдио да су га извели из куће у двориште управо оптужени Будимир Жељко и Бајић Предраг и да су заједно бројали новац који је он дао Бајић Предрагу.

Суд је ценио исказ сведока Бајић Предрага у делу у којем је навео да су сви били у униформама, па и оптужени Будимир Жељко, и у овом делу исказ није прихватио јер је у односу на оптуженог Будимир Жељка, оштећени Штркоњић Але био изричит да је био у цивилу, а који исказ је суд прихватио као јасан, упечатљив и истинит.

Суд је ценио и измењени исказ сведока Бајић Предрага дат на главном претресу дана 08.10.2018. године, у делу у ком је навео да Будимир Жељко и Вртунић Младенко нису учествовали у извршењу предметног кривичног дела и да је критичном приликом у кафићу у Кључу седео са извесним Станчевић Милетом и Крајцер Драшком, да су сви били пијани и не сећа се на чију иницијативу су отишли до куће Але Штркоњића да траже новац. Том приликом са њима није био оптужени Жељко Будимир. Присутан је био Станчевић Миле, а Будимир Жељко и Станчевић Миле лице један на другом, те је у питању замена идентитета.

Суд измењени исказ у овом делу није прихватио налазећи да је неуверљив и очигледно срачунат да помогне оптуженом Будимир Жељку у избегавању кривичне одговорности. На такав закључак упућују и разлози којима оправдава одступање од исказа датог 08.05.2014. године, наводећи да је у то време када је склапао споразум о признању кривичног дела са тужилаштвом, да је након што је споразум потписао у присуству адвоката, његов адвокат напустио просторију, да је још неко време остао сам са замеником тужиоца који га је уцењивао да ће добити 20 година затвора, да ће му пронаћи да је учествовао у још неком кривичном делу, те је и потписао то што је тужилац сам издиктирао, а није био при себи јер је пио неке лекове, који разлози су крајње неуверљиви, посебно када се има у виду његов раније дати исказ у коме је детаљно описао присуство оптуженог Будимир Жељка, као и радње које је он предузео према оштећеном Али Штркоњићу, а који исказ је суд оценио као истинит и поткрепљен исказима сведока-оштећеног Штркоњић Ала.

Суд је ценио исказ сведока Вртунић Младенка у делу у којем је навео да му није познато ништа у вези критичног догађаја, да је у то време био на аеродрому Маховљани, те овакав исказ није прихватио налазећи да је демантован уверљивим и истинитим исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала исказом сведока Бајић Предрага датим пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине Унско-Санског кантона дана 08.05.2014. године.

Са свега напред изнетог суд је одлуку засновао у одлучујућем делу на исказу сведока оштећеног Штркоњић Ала, који је потврђен у битним деловима исказом сведока Бајић Предрага датим пред Кантоналним тужилаштвом Босне и Херцеговине, а који исказ је суд оценио веродостојним. Суд је поклатио веру сведоку Штркоњић Алу, налазећи да није имао разлога да лажно терети оптуженог Будимир Жељка, а о предметном догађају је сведочио јасно, детаљно, доследно и уверљиво.

Суд је имао у виду и одређене разлике у исказу сведока оштећеног Штркоњић Ала, а везано за врсту оружја коју је критичном приликом носио оптужени Будимир Жељко (аутоматска пушка или пушка „пумпарица“), да ли је речено „уђи Циле“ или „уђи царе“, да ли је чуо више хитаца испалених из аутоматског оружја или један пуцањ из пиштоља, да ли је у болници од Бранковић Петра чуо да су му супруга и њена мајка убијене или је то чуо када је стигао до своје куће, по налажењу овог суда не представљају одлучне чињенице, него су логична последица претрпљене трауме и протекла времена и нису од таквог значаја да би се тиме довело у питање веродостојност исказа сведока оштећеног Штркоњић Ала.

Суд налази да овакве неконзистентности код сведочења оштећеног је реално и очекивано, оштећени је могао заборавити или помешати неке детаље самог догађаја имајући у виду протек времена (од догађаја је прошло 27 година), те услед тога и лошији квалитет сећања, затим и трауме које је оштећени доживео, ипак исказ оштећеног у кључним деловима који се односи на идентитет оптуженог Будимир Жељка и осталих учесника у инкриминисаном догађају и описа дешавања, је поуздан.

Овакве разлике, као и чињеница да је погрешно навео име мајке оптуженог Будимир Жељка, нису од таквог значаја да би довеле у питање веродостојност исказа оштећеног Але Штркоњића, ово нарочито када се исказ оштећеног доведе у везу са исказом сведока Бајић Предрага од 08.05.2014 године, а који је описао догађај на исти начин као и сведок оштећени Штркоњић Але.

Ценећи исказ сведока оштећеног Штркоњић Ала и сведока Бајић Предрага од 08.05.2014 године, како у њиховој међусобној повезаности, тако и у односу на друге доказе, суд налази да се искази ова два сведока разликују у казивањима на неке околности везано за оптуженог Будимир Жељка, где и један и други сведок казују да је оптужени Будимир Жељко критичном приликом био у кући оштећеног Штркоњић Ала, и да је предузео радње ближе описане у изреци пресуде, али наводе различито начин уласка у кућу оштећеног, како је био том приликом обучен оптужени Будимир Жељко (униформа или цивил), да ли је оштећени Штркоњић Але у дворишту када је ископао новац био са Бајић

Предрагом и Будимир Жељком или је био сам Бајић Предраг са оштећеним, те колико је метака испалено у кући, али да је и поред тих разлика у њиховим исказима исте прихватио у односу на оптуженог Будимир Жељка, јер су и један и други сведок доследно описали активности оптуженог Будимир Жељка, будући да истог познају од раније и да се не може говорити о заблуди о личности.

Оцењујући одбрану оптуженог Будимир Жељка, суд није прихватио одбрану оптуженог који је негирао да је извршио кривично дело које му се ставља на терет, бранећи се алибијем да није био у критично време на критичном месту, да га је оштећени заменио са стварним извршиоцем, јер је таква одбрана демантована изведеним доказима, и то пре свега уверљивим и јасним исказом сведока оштећеног Штркоњић Ала. Суд налази да је овакава одбрана оптуженог Будимир Жељка неуверљива, неискрена и срачуната на избегавање кривичне одговорности.

Суд није поклатио веру исказима сведока одбране Будимир Далиборке и Добрић Данета, који су покушали да пружи алиби оптуженом Будимир Жељку, обзиром да сведоци испитани на ове околности делују неуверљиво, те евидентно прилагођавају своје исказе потребама алибија оптуженог Будимир Жељка. Овакви искази сведока срачунати су да помогну оптуженом Будимир Жељку да би избегао кривичну одговорност.

Суд је ценио исказ сведока Милана Томића у делу у коме је навео да када је указивао помоћ оштећеном Штркоњић Алу, да му је Штркоњић Але рекао да су починиоци кривичног дела колико је могао видети била двојица „од оне будале синови“, те је он сам закључио да су то синови њиховог комшије, Бајић Ненад и Предраг, али овакав исказ није прихватио налазећи да је срачунат да помогне оптуженом Будимир Жељку у избегавању кривичне одговорности. Такође и његови закључци и лични утисци о могућим извршиоцима кривичног дела не могу бити доказ у овом поступку.

Наиме, током поступка несумњиво је утврђено да се Штркоњић Але плашио да каже ко су извршиоци, да је једино непосредно након критичног догађаја свом брату Штркоњић Шефику саопштио идентитет три извршиоца кривичног дела, и то оптуженог Будимир Жељка, Бајић Предрага и Вртунић Младенка.

Током кривичног поступка суд је утврдио да је у време извршења кривичног дела 21.11.1992. године на територији Републике Босне и Херцеговине, која је била саставни део тадашње СФРЈ, постојао немеђународни (унутрашњи оружани) сукоб између Армије БиХ и МУП-а Републике Босне и Херцеговине с једне стране и Војске Републике Српске и МУП-а Републике Српске са друге стране, а што је и опште позната чињеница, а која чињеница и међу странкама није била спорна.

Да је у инкриминисано време постојао *оружани сукоб*, суд је утврдио и оценом следећих изведених доказа:

Из исказа сведока Бранковић Петра, суд је утврдио да је рат на подручју општине Кључ почео крајем маја 1992. године. Није био војно ангажован у оперативним јединицама ВРС, али је све вереме имао радну обавезу у школи где је био запослен.

Наведену чињеницу о томе да је на подручју Кључа и околине у инкриминисаном периоду било оружаних сукоба, суд је утврдио из исказа сведока Неђељка Ђаковића кога су у мају месецу на подручју општине Кључ затекла ратна дешавања, па је био ангажован као припадник СЈБ Кључ. Дужио је полицијску униформу, од наоружања је имао пиштољ калибра 7,25 мм и полуаутоматску пушку, а радио је на пословима позорника, контроле регулисања саобраћаја и патролне службе.

Из исказа сведока оштећеног Але Штркоњића произилази да су од 27.05.1992. године на територији града Кључа и околних места српска полиција и војска преузеле власт и све надлежности што је резултирало да су се дешавала појединачна убиства по граду Кључу и околини, да су Бошњаци и Хрвати постали грађани другог реда. Учестале су пљачке, паљење и прогон неспрског становништва, као и одвођење људи у логоре.

Из исказа сведока Штркоњић Шефика произилази да су од 27. маја 1992. године на територији Босне и Херцеговине, града Кључа, припадници војске и полиције СДС-а која је заузела град Кључ и околину, почели са малтретирањем неспрског становништва, да је долазило до убиства, паљења имовине, пљачке, силовања и прогона од старне војних, паравојних и полицијских снага агресора.

Чињеницу да је на територији града Кључа и околине у инкриминисаном периоду било оружаних сукоба, суд је утврдио и из исказа сведока Шабић Акифа, из чијег исказа произилази да је у мају месецу 1992. године дошло до окупације Кључа од стране српске војске и полиције, те да су Бошњаке почели да убијају, пљачкају, шаљу у логоре, да им пале имовину и малтретирају на разне начине, а наведено је утврђено и из исказа сведока Кањешкић Шефика, као и Керановић Џемала.

Постојање оружаног сукоба суд је утврдио и на основу материјалног доказа и то „Одлуке о проглашењу ратног стања“ објављена у „Службеном листу Р БиХ“ 20.06.1992. године, где се на територији Републике Босне и Херцеговине проглашава ратно стање дана 20.06.1992. године, а ратно стање је укинута дана 28.12.1995. године одлуком која је објављена у „Службеном листу Републике Босне и Херцеговине“.

Ценећи исказе свих напред наведених сведока на околност постојања оружаног сукоба на територији Босне и Херцеговине, конкретно, подручја општине Кључ, у временском периоду који је обухваћен оптужницом, суд је исказе сведока у том делу прихватио у свему као јасне, недвосмислене и веродостојне.

Суд је разматрајући *статус оптуженог Будимир Жељка* утврдио из саме одбране оптуженог, да у време инкриминисаног догађаја дана 21.11.1992. године, није био припадник неке оружане формације. Суд је у овом делу

одбрану оптуженог прихватио као искрену и истиниту, а и потврђену писменом документацијом и то уверењем Министарства одбране, одсек Приједор, број 03/8-835-698/96 од 22.04.1996. године, решењем о привременом ослобађању од војне обавезе команданта пуковника Витомира Грујића од 13.10.1992. године и решењем Јавног фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, Стручна служба фонда, Филијала Приједор, број 9308175987 од 23.10.1997. године.

Међутим и поред чињенице да у временском периоду који је обухваћен оптужницом (21.11.1992. године), оптужени Будимир Жељко није био припадник оружаних формација, понашање оптуженог које се огледа у чињеници да је оптужени Будимир Жељко, у време оружаног сукоба који је постојао на територији тадашње Босне и Херцеговине, отишао наоружан са припадницима једне од страна у сукобу, са припадницима Војске Републике Српске, сада осуђеним Предрагом Бајићем и Вртунић Младенком, које познаје од раније, такође наоружанима, у кућу Муслимана Штркоњић Ала, да су га сви тукли, псовали турску мајку, тражили новац и узели новац, такво понашање оптуженог Будимир Жељка садржи сва обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва.

Оцењујући *статус оштећеног* [REDACTED], суд је утврдио да је био цивил, да је био мештанин насеља Рејзовићи, општина Кључ, ненаоружан, који није узео учешће у непријатељствима и као такав заштићено лице у оружаном сукобу, а све у складу са одредбом 4 Женевске конвенције из 1949. године као и Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба од 08.06.1977. године, уз ову Конвенцију, а која чињеница и није била спорна.

Што се тиче *повезаности* ових кривично правних радњи са оружаним сукобом који се одвијао на подручју тадашње Босне и Херцеговине и на територији где се десио догађај који је предмет овог кривичног поступка, суд закључује да та повезаност постоји кроз чињеницу да се догађај десио за време оружаних сукоба на територији Босне и Херцеговине, који се водио између Војске Републике Српске и МУП-а Републике Српске са једне стране и Армије и МУП-а Босне и Херцеговине са друге стране, да је оптужени Будимир Жељко предузео радње повређивања телесног интегритета и плљачку, заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком припадницима Војске Републике Српске, која је учествовала на српској страни у том сукобу, да је оштећени Але Штркоњић био цивил, припадник муслиманске вероисповести, те и припадао супротној страни.

Кривично дело из члана 142 став 1 КЗ СРЈ врши онај ко кршећи правила међународног права за време рата, оружаног сукоба или окупације нареди да се изврши напад на цивилно становништво, насеље, поједина цивилна лица, или лица онеспособљена за борбу, које има за последицу смрт, тешку телесну повреду или тешко нарушавање здравља људи, напад без избора циља којим се погађа цивилно становништво, да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, нечовечно поступање, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплатације, наношење великих патњи или **повреда телесног интегритета** или здравља, расељавање или пресељавање или присилно однародовање или

превођење на дургу веру, присиљавање на проституцију или силовање, примењивање мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавања права на правилно и неспријателско суђење, присиљавање на службу у оружаним снагама непријатељске силе или у њеној обавештајној служби или администрацији, присиљавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфисковање имовине, **пљачкање имовине**, становништва, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца, или ко изврши неко од наведених дела.

Да би била остварена обележја дела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ, потребно је да је дело извршено за време оружаног сукоба, а у смислу одредаба међународног права сматра се да оружани сукоб постоји свуда где се прибегло оружаном сили између држава или продуженом оружаном насиљу између власти и организованих наоружаних група или пак између таквих група унутар једне државе.

На територији Републике Босне и Херцеговине која је била саставни део тадашње СФРЈ одвијао се немеђународни (унутрашњи) оружани сукоб између Војске Републике Српске (ВРС) и МУП-а Републике Српске са једне стране и Армије и МУП-а Босне и Херцеговине са друге стране, а што је и опште позната чињеница.

У ситуацији када постоји оружани сукоб и рат као објективне околности, као и утврђене чињенице које ове околности повезују са кривичним делом, морају се применити правила међународног права садржана у Конвенцијама од 12.08.1949. године које су ратификоване од стране ФНРЈ.

Одредбом члана 3 став 1 тачка 1 а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, предвиђено је да се према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу услед болести, рана, лишења слободе или из било ког другог узрока, поступа у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било коме другом сличном мериљу. У том циљу забрањене су и забрањују се у свако доба и на сваком месту према наведеним лицима између осталог, повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убиства, осакаћења, свирепости и мучења.

Одредбом члана 4 став 1 Допунског протокола уз Женевску конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II) је између осталог прописано да лица која не узимају директно учешће у или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода била ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани. Она ће у свим приликама бити

хумано третирана, без икакве дискриминације. Забрањено је наређивати да не сме бити преживелих. У ставу 2 наведено је: не дирајући у начелни карактер напред наведених одредаба, следећа дела против лица поменутих у ставу 1 јесу и остају забрањена у свако доба и на сваком месту и то:

а) насиље над животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство окрутно поступање као што су мучење, сакаћење или било који други облик телесне казне, а у истом ставу;

г) пљачка.

Ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ може бити извршен само за време рата, оружаног сукоба или окупације, а појам оружаног сукоба обухвата не само међународни оружани сукоб, већ и унутрашњи оружани сукоб уколико су испуњени услови из II Допунског Протокола из 1977. године уз Женевску конвенцију из 1949. године. За постојање кривичног дела довољно је предузимање било које од бројно алтернативно набројаних радњи, а пасивни субјекат, односно жртва кривичног дела јесте цивилно становништво.

Суд је на основу изведених доказа утврдио да је оптужени Будимир Жељко извршио кривично дело из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, на начин да његове радње представљају повређивање телесног интегритета и пљачку. Оптужени Будимир Жељко је повредио телесни интегритет оштећеног Штркоњић Ала тако што га је тукао рукама и ногама по глави и телу, заједно са сада осуђенима Бајић Предрагом и Вртунић Младенком. С тим у вези вештак за судску медицину др Мирослав Ракочевић извршио је вештачење ради утврђивања природе повреда и начина настанка повреда за оштећеног Штркоњић Ала. Из налаза и мишљења судског вештака суд је утврдио да је на телу Штркоњић Ала установио пет ожиљака цртастог изгледа и то три на левој подлактици, а два на левој натколеници, па вештак закључује да су ти ожиљци највероватније настали повлачењем оштрим предметом и ради се о резним ранама. Вештак закључује да је тај оштри предмет највероватније био нож. Према опису осталих повреда које је навео оштећени у разговору са вештаком, као што су ударци у главу и тело, у вези са утврђеним ожиљцима на телу, вештак је дао мишљење да све те повреде које је задобио оштећени у виду резних рана и удараца по глави и телу представљају заједно тешку телесну повреду. Суд је налаз и мишљење судског вештака др Ракочевић Мирослава прихватио као истинит и у свему дат по правилима струке.

Конкретна радња *повређивања телесног интегритета оштећеног* садржи све елементе кршења норми међународног хуманитарног права које дефинишу повреду телесног интегритета као напад на физички интегритет жртве уз наношење тешких телесних патњи и болова без обзира на врсту и степен наношења телесне повреде.

Оптужени Будимир Жељко је извршио и *пљачку оштећеног Штркоњић Ала*. Пљачкање имовине становништва као радња извршења кривичног дела представља противправно присвајање јавне или приватне имовине за време оружаног сукоба, а обухвата и дело пљачке учињено од стране појединца у циљу остваривања личне користи. У ситуацији када оптужени Будимир Жељко

заједно са сада осуђенима Бајић Предрагом и Вртунић Младенком од оштећеног Штркоњић Ала траже да им да новац, па када им је Штркоњић Але дао новац (у првом исказу је навео око 700 ДМ, а на записнику од 24.09.2010. године је навео 800 ДМ), незадовољни износом траже још новца, па када је Штркоњић Але ископао новац и предао Бајић Предрагу 5500 ДМ, извршио је радњу пљачке.

Чињеница да је оштећени Штркоњић Але у првом исказу навео да је дао 700 ДМ, а потом у другом исказу да је дао 800 ДМ, суд је у немогућности да утврди тачан износ, определио износ на најмање од 700 ДМ.

На основу напред утврђеног чињеничног стања, суд је нашао да се у радњама оптуженог Будимир Жељка стичу сва битна обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва изи члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Одредбом члана 22 КЗ СРЈ предвиђено је да *саизвршилаштво* постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело. Код саизвршилаштва морају бити испуњени објективни и субјективни услови, а то су учешће у делу и свест о заједничком деловању.

Суд је утврдио да је оптужени Будимир Жељко поступао као саизвршилац са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком, који су правноснажно осуђени, уз чињеницу да су радње извршења предузели заједно, околност да су до куће оштећеног Штркоњић Ала отишли заједно, ушли у кућу, те заједно предузели радњу повређивања телесног интегритета и пљачку, поступају као саизвршиоци уз свест о заједничком деловању и указује на закључак да у таквој ситуацији имају власт над делом, изражавајући вољу да заједно изврше дело.

Оцењујући психички однос оптуженог Будимир Жељка према кривичном делу, суд је закључио да је оптужени Будимир Жељко био свестан свог дела, да је хтео његово извршење и да је кривично дело извршио са директним *умишљајем*, као обликом виности. Наиме, оптужени је радње предузимао свестан како својих поступака, тако и њихових последица, хтео је да повреди телесни интегритет оштећеног Штркоњић Ала, као и да га опљачка. Оптужени Будимир Жељко не мора бити свестан да својим поступцима крши међународно право с обзиром на то да повреда међународног права у опису предметног кривичног дела представља објективни услов за постојање инкриминације.

Подводећи утврђено чињенично стање, као и *психички однос* оптуженог Будимир Жељка према извршеном кривичном делу под правну норму, односно вршећи правну квалификацију, суд је закључио да се у радњама оптуженог стичу сва субјективна и објективна обележја извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, јер се ради о најблажем закону који се у конкретном случају мора применити.

Након детаљно спроведеног доказног поступка, *правном анализом* напред утврђеног чињеничног стања, суд је утврдио да је оптужени Будимир Жељко кршећи правила кршећи правила међународног права, поступио противно члану 3 став 1 тачка А Женевске конвенције о заштити грађанских

лица за време рата од 12. августа 1949. године и члана 4 став 1 и 2 тачка А и Г Допунског протокола II уз Женевску конвенцију од 12. августа 1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, тако што је заједно са Бајић Предрагом званим „Гаги“ правноснажно осуђеним за ово исто кривично дело пред Кантоналним судом у Бихаћу пресудом број 01ОК00880014К од 22.05.2014. године, на казну затвора у трајању од 13 година и Вртунић Младенком осуђеним за исто кривично дело пред Кантоналним судом у Бихаћу пресудом број 01ОК00743813К од 09.07.2014. године, која је преиначена пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 01 0 К 007438 14КЖ14 од 06.11.2014. године и осуђен на казну затвора у трајању од 9 година, припадницима Војске Републике Српске, извршио повређивање телесног интегритета и плачку на тај начин што су дана 21.11.1992. године, око 23 часа, у насељу Рејзовићи Општина Кључ, оптужени Будимир Жељко у цивилној одећи наоружан пушком званом „пумпарица“, а Бајић Предраг и Вртунић Младенко у војним униформама наоружани аутоматским пушкама, пиштољем и ножем, разбијањем стаклене преграде на улазном степеништу, ушли у кућу Штркоњић Але, који је том приликом био у кући заједно са својом супругом Штркоњић Фатимом и њеном мајком Кољић Фатом, псујући им турску мајку, физички злостављали Штркоњић Алу, тукући га рукама и ногама по глави и телу, док га је Вртунић Младенко убадао и секао ножем, услед чега је Штркоњић Але задобио повреде у виду посекотина леве подлактице и леве натколенице, тражећи да им да новац, а кад им је Штркоњић Але дао најмање 700 немачких марака које је имао код себе, незадовољни износом тражили још новца, па кад им је Штркоњић Але рекао да има још новца закопаног у башти поред куће, Будимир Жељко и Бајић Предраг су га извели из куће, док је Вртунић Младенко остао у кући заједно са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом, након чега је Штркоњић Але ископао и предао 5500 немачких марака Бајић Предрагу. У тренутку када су Будимир Жељко и Бајић Предраг отишли испод сијалице која се налази на улазним вратима да преброје новац, Штркоњић Але је искористио прилику и побегао из дворишта, а док је бежао, за собом је чуо више хитаца испаљених из аутоматског оружја, док су Бајић Предраг и Будимир Жељко остали у дворишту куће, а Вртунић Младенко у кући са Штркоњић Фатимом и Кољић Фатом.

С обзиром на све напред наведено, суд је несумњиво утврдио да је оптужени поступао у свему како је то описано у изреци пресуде и његове радње је правно квалификовао као кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Како није било околности које би искључиле кривичну одговорност оптуженог Будимир Жељка, суд га је за извршено кривично дело огласио кривим.

Приликом одлучивања и одмеравања врсте и висине кривичне санкције према оптуженом Будимир Жељку који је оглашен кривим, суд је применио КЗ СРЈ и одредбу члана 142 став 1 овог Закона, онако како је то квалификовано и у оптужници Тужиоца за ратне злочине КТО 2/2018 од 01.02.2018. године, налазећи да је овај закон блажи од закона који је важио у време извршења дела и одредбе члана 142 КЗ СФРЈ. Наиме, имајући у виду да је од извршења

кривичног дела за које је опт. Будимир Жељко оглашен кривим, закон измењен више пута, суд је у складу са одредбом члана 4 став 1 КЗ СФРЈ ("Службени лист СФРЈ", број 44/76, 36/77, 34/84, 37/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90, 54/90) који је важио у време извршења кривичног дела за које је окривљени оглашен кривим и одредбом члана 4 став 2 КЗ СФРЈ која прописује да ће се, ако је после извршења кривичног дела измењен закон једном или више пута, применити закон који је блажи по учиниоца, ценио који је закон у конкретном случају најблажи по опт. Жељка Будимира. Ово стога што је Законом који је важио у време извршења дела за наведено дело била запређена казна затвора од пет година или смртна казна, а Законом о изменама и допунама КЗ СРЈ („Службени лист СРЈ“ број 37/93 од 16.07.1993. године), за који је суд нашао да се у конкретном случају има применити, за кривично дело из члана 142 став 1 прописана је казна затвора од најмање пет година или од двадесет година, с обзиром да је тај закон најблажи по оптуженог Будимир Жељка.

Полазећи од опште сврхе кривичних санкција, сврхе кажњавања и граница казне прописане законом за кривично дело за које су оптужени оглашени кривим, суд је имао у виду све околности из члана 41 КЗ СРЈ које утичу да казна буде мања или већа.

Одлучујући о кривичној санкцији, суд је ценио све *олакшавајуће и отежавајуће* околности на страни оптуженог Будимир Жељка.

Од олакшавајућих околности на страни оптуженог суд је нашао да је у време извршења кривичног дела био млад, да је имао 21 годину, да је неосуђиван, да је ожењен, породичан човек, отац троје деце, од којих је једно малолетно, те његово здравствено стање, а наиме здравље му је нарушено услед срчаних проблема што призилази из медицинске документације у списима.

Отежавајућих околности на страни оптуженог Будимир Жељка, суд није нашао.

Суд је имао у виду пресуду Кантоналног суда у Бихаћу број К 8/00 од 24.10.2000. године, којом је Будимир Жељко оглашен кривим због кривичног дела из члана 171 став 2 тачка 4 КЗ ФБиХ и осуђен на казну затвора у трајању од 20 година, која пресуда је преиначена пресудом Врховног суда Федерације БиХ КЖ 67/01 од 18.06.2001. године у погледу правне квалификације дела, па је на напред наведену казну затвора осуђен због извршења кривичног дела из члана 36 став 2 тачка 6 а КЗ РБиХ. Међутим, по оцени суда имајући у виду да ова пресуда није призната у складу са позитивним прописима нашег права, наиме није призната у складу са одредбама члана 86 до 96 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, то суд није ни узео у обзир да је оптужени Будимир Жељко раније осуђиван, па му у том контексту ову осуду и није ценио као отежавајућу околност.

Ценећи све околности од утицаја на одмеравање казне оптуженом Будимир Жељку, суд је ценио и протек времена од извршења кривичног дела, односно да је прошло 27 година, те чињеницу да је у време извршења кривичног дела био млад, да је имао 21 годину, те нарушено здравствено стање, придао значај као особито олакшавајућим околностима, па га је применом члана 43 КЗ

CRJ осудио на казну у трајању од 2 године, налазећи да се и ублаженом казном може постићи сврха кажњавања.

Имајући у виду све напред наведене околности суд је оптуженог Жељка Будимира осудио на казну затвора у трајању од 2 (две) године, сматрајући да је изречена казна затвора адекватна и сразмерна тежини извршеног кривичног дела, степену кривичне одговорности оптуженог, околности под којима је дело почињено, степену повређивања или угрожавања заштићених добара и насталих последица и да ће изречена казна испунити сврху кажњавања из члана 33 КЗ CRJ. Изречена казна представља између осталог и неопходну друштвену осуду за извршено кривично дело.

Суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале доказе који су изведени на главном претресу, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривично правној ствари, па их није посебно образлагао.

Суд је у оквиру својих законских овлашћења изоставио радње нечовечно поступање и учешће у убиству. Наиме, нечовечно поступање представља намерну радњу тј. радњу која је објективно гледано смишљена, а не случајна, која наноси тешку душевну или телесну патњу или повреду или представља озбиљан насртај на људско достојанство. У конкретном случају тужилац није описао у чему се састоји радња нечовечног поступања оптуженог Будимир Жељка, из којих разлога ју је суд изоставио у пресуди.

Суд је такође, из диспозитива пресуде изоставио и радњу *учешће у убиству*, имајући у виду да тужилац није описао радње које је предузимао оптужени Будимир Жељко у циљу лишења живота оштећених. Из изведених доказа се по оцени суда не може утврдити начин на који се код оптуженог Будимир Жељка манифестује постојање свести о заједничком учешћу у убиству, те које је то радње у време извршења дела предузео оптужени Будимир Жељко, а које су допринеле омогућавању извршења кривичног дела лишења живота Штркоњић Фатиме и Кољић Фате, односно допринеле самој радњи лишења живота, па према томе, не постоје ни докази да је оптужени Будимир Жељко својим понашањем показао да се саглашава са радњом другог и при извршењу дела те радње прихвата као своје, поступајући на тај начин као саизвршилац.

Суд је у оквиру својих законских овлашћења делимично изменио чињеничне наводе оптужног акта не дирајући у његов идентитет у делу који се односи на радње саизвршиоца Вртунић Младенка, тако што је у чињенични опис пресуде унео „а Вртунић Младенко га је и убадао и секао ножем“, а изоставио повреду главе у виду посекотина, имајући у виду да је из исказа сведока оштећеног Штркоњић Ала несумњиво утврђено да је Вртунић Младенко критичном приликом са собом имао нож и да је управо од стране Вртунић Младенка задобио резне и убодне ране по рукама и ногама, да по глави није имао посекотине, али је имао ударце, а који исказ је прихватио као истинит како је то напред наведено. Уношење радње осуђеног Вртунић Младенка у чињеничну основу оптужног акта је послужило само за конкретније прецизирање радњи инкриминисаног догађаја. Истовремено имајући у виду наводе сведока оштећеног Штркоњић Ала у делу у коме описује да га је оптужени Будимир Жељко заједно са Бајић Предрагом и Вртунић Младенком критичном приликом тукао по свим деловима тела и по глави, а који исказ је

прихваћен како је то напред наведено, то је суд у чињенични опис унео опис „по глави и телу“, не дирајући на тај начин у објективни идентитет оптужбе.

На главном претресу дана 31.01.2019. године, суд је одбио предлоге браниоца оптуженог Будимир Жељка, адвоката Драгана Тодоровића и то:

- предлог браниоца адвокат Драгана Тодоровића да се из списка предмета издвоји записник о препознавању особа Управа полиције Сектор криминалистичке полиције Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-Санског кантона Бихаћ број 05-1/04-5-764/10 од 01.01.2010. године, налазећи да је овај записник сачињен на законит начин од стране надлежног државног органа;

- предлог браниоца да се из списка издвоји фото-документација предмет: препознавања особа осумњичених да су починили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 преузетог из КЗ СФРЈ убиства почињена на штету Штркоњић Фатме, Кољић Фате у ноћи 21.11.1992. године у Кључу број 05-1/04-5-740/10 од 01.10.2010. године, налазећи такође да је и радња препознавања на основу предочених фотографија предузета од старне надлежног органа у свему у складу са законом и не ради се о доказу на коме се не може засновати пресуда;

- предлог браниоца да се из списка издвоји записник о изласку на лице места утврђивања места живљења Бокан Мире, дједа осумњиченог Будимир Жељка, Управа полиције Сектор криминалистичке полиције, Одјељење за ратни злочин Кантонално Министарство унутрашњих послова Унско-Сански кантон број 05-07/03-6-284/14 од 03.04.2014. године, јер је суд мишљења да се ради о валидном записнику, сачињеном на законит начин;

- Суд је одбио и предлог браниоца оптуженог Будимир Жељка, адв. Тодоровић Драгана да се прибаве изводи из листа непокретности за породичну стамбену зграду у месту Саница, као сувишан, сматрајући га непотребним за разрешење ове кривично правне ствари.

- одбијен је предлог да се од надлежног суда прибаве ванпарнични списи, а везано за добијање дозволе за закључивање брака, јер је суд и овај предлог сматрао сувишним и непотребним за разрешење ове кривично правне ствари, а довео би до додатног пролонгирања кривичног поступка.

Суд је имао у виду тезу одбране из завршне реч да из записника о саслушању судског вештака др Мирослава Ракочевића пред Кантоналним тужиоцем дана 05.10.2010. године, произилази да судски вештак др Ракочевић Мирослав наводи у свом налазу и мишљењу да му је оштећени Але Штркоњић приликом вештачења повреда које је критичном приликом задобио, говорио да је у својој кћи у месту Мали Рејзовићи дана 22.11.1992. године нападнут од две мушке особе које су му познате, и то од Бајић Предрага званог Гаги и Вртунић Младенка, те да дакле том приликом није говорио о три нападача, те је нашао да је неприхватљива јер овакви наводи оштећеног Штркоњић Ала дати судском вештаку нису дати у складу са одредбама Законика о кривичном поступку. Оцена исказа сведока оштећеног дата је у писменом отпракку пресуде, а у вези са осталим изведеним доказима.

Суд је имао у виду тезу браниоца да окр. Будимир Жељку није било омогућено да учествује у предистражном, нити у истражном поступку, да није имао браниоца приликом извођења доказа који су достављени овом суду, те с тим у вези и одредбу члана 251 став 5 тадашњег ЗКП-а којом је прописано да је истражни судија дужан да на погодан начин обавести тужиоца, браниоца, оштећеног и окривљеног о времену и месту извршења истражних радњи којима они могу присуствовати, осим када постоји опасност од одлагања, што значи да би необавештавање одбране о времену и месту предузимања процесних радњи у истрази била неправилна примена одредби ЗКП-а, али суд налази да није од утицаја на доношење одлуке у овој кривично правној ствари.

Суд је одбио и предлог одбране оптуженог Будимир Жељка, да се изведе доказ увидом у три оверене изјаве од стране нотара, и то изјаве Добрић Наде од 31.07.2014. године, Добрић Бранимира од 04.08.2014. године и Добрић Петра од 31.07.2014 године, налазећи да се ове изјаве не могу користити и на њима се не може заснивати судска одлука, јер је то противно одредбама ЗКП-а.

Са свега изнетог одлучено је као у изреци пресуде.

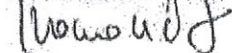
На основу члана 264 став 4 ЗКП-а оптужени Будимир Жељко је ослобођен од дужности накнаде трошкова кривичног поступка, будући да је суд имајући у виду имовинске прилике оптуженог и нашао да би плаћањем трошкова кривичног поступка била доведена у питање егзистенција оптуженог.

На основу члана 258 став 4 ЗКП-а оштећени Штркоњић Але се за остваривање имовинско-правног захтева упућује на парницу, имајући у виду да је оштећени истакао имовинско правни захтев, али није определио његову висину.

При доношењу одлуке, суд је ценио и друге наводе странака и изведене доказе које није посебно образлагао, па је закључио да они при утврђеном чињеничном стању и правном становишту суда, немају карактер одлучујућих околности за евентуално другачије пресуђење, те је донео одлуку као у изреци пресуде.

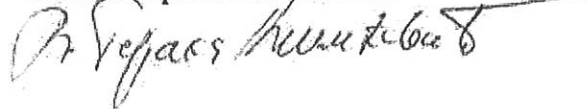
ЗАПИСНИЧАР

Снежана Ивановић

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА

Винка Бераха Никићевић

ПРАВНА ПОУКА:

Против ове пресуде дозвољена је жалба
Апелационом суду у Београду,
у року од 15 дана од дана пријема
писменог отправака пресуде,
а преко овог суда.

ДОСТАВНА НАРЕДБА

Писмени отправак пресуде доставити:

1. Тужилаштву за ратне злочине КТО 2/18

2. Оптуженом Будимир Жељку, Нови Козарци, ул. Краља Петра Првог 180, Кикинда

3. Браниоцу адвокату Тодоровић Драгану, ул. Генерала Драпшина 8, Кикинда

4. Оштећеном Штркоњић Али, по правноснажности пресуде.

У Београду, дана 25.11.2019. године

Судија,

1 рочиш.
пресуде УТРЗ

1 извр.
пресуде УОСР

1 извр.
пресуде УОСР

срп. 25.11.2019.